

Управління економічного розвитку
Виконавчого комітету Славутської міської ради

ЗВІТ

**про стратегічну екологічну оцінку до проєкту
«Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської
міської територіальної громади на 2025 рік»**

Замовник: виконавчий комітет Славутської міської ради

Виконавець:
заступник начальника економічного
розвитку, начальник відділу споживчого
ринку та сфери послуг Виконавчого
комітету Славутської міської ради
 Ольга РАБЧЕНЮК

Славута 2025

ЗМІСТ

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	3
2. Характеристика поточного стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення і прогностичні зміни цього стану (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень), якщо ДДП не буде затверджений.....	4
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу.....	31
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).....	33
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.....	38
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	40
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.....	43
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).....	46
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	48
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	51
11. Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію.....	51
12. Список використаних джерел.....	54

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік (далі - Програма) є документом державного планування місцевого рівня, яким визначаються пріоритетні напрями соціального, економічного і культурного розвитку громади. Програма розроблена з метою координації зусиль щодо розвитку території у 2025 році, в умовах продовження дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного з 24 лютого 2022 року через військову агресію російської федерації, що в свою чергу вимагатиме налагодження конструктивної співпраці з усіма органами влади, підприємствами, установами та організаціями громади усіх форм власності.

Документ державного планування (ДДП) «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік» (далі – Програма) розроблена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» з урахуванням положень Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами) та постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 №1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки».

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного планування, а саме: - Цілей сталого розвитку України до 2030 року; -Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, Стратегії регіонального розвитку Хмельницької області на 2021-2027 роки.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік створена на основі міських цільових програм, виконання яких передбачається у 2025 році. Програма також безпосередньо пов'язана зі Стратегічним планом розвитку міста Славута до 2028 року, затвердженим рішенням Славутської міської ради від 31.07.2018 № 11-32/2018.

Враховуючи відсутність більшості статистичних показників внаслідок призупинення оприлюднення статистичної інформації через дію Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», Програма базується на аналізі певного кола наявних показників соціально-економічного розвитку громади за 2024 рік з урахуванням наслідків впливу збройної агресії російської федерації, визначенні основних зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток громади.

Прогнозні розрахунки та заходи Програми визначені на основі аналізу результатів економічного і соціального розвитку Славутської міської територіальної громади за попередні роки та нагальних потреб, що забезпечать повне виконання Програми.

Передбачається, що основна робота виконавчих органів Славутської міської ради, депутатів міської ради, враховуючи виклики сьогодення, буде і надалі спрямовуватися на максимальну мобілізацію ресурсів з метою забезпечення безпеки для жителів громади і внутрішньо переміщених осіб; продовження робіт з відновлення пошкодженої соціальної інфраструктури; підвищення рівня соціального захисту населення, надання якісних освітніх, медичних, житлово-комунальних послуг; стабільної роботи економіки в умовах воєнного

(післявоєнного) періоду, стимулювання залучення інвестицій. Серед пріоритетів програми це заходи з енергоефективності, які необхідно реалізовувати в усіх без виключення галузях життєдіяльності громади; участь у проектах та грантах; наявних Програмах, як місцевих так і державних тощо.

Програма містить такі розділи:

Розділ 1. Оцінка тенденцій соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади у 2025 році.

Розділ 2. Цілі та пріоритети економічного, соціального та культурного розвитку у 2025 році

Розділ 3. Основні шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки і соціальної сфери та досягнення поставлених цілей.

Розділ 4. Фінансові ресурси

Розділ 5. Ринкові перетворення

Розділ 6. Механізми регулювання

Розділ 7. Розвиток реального сектору економіки

Розділ 8. Соціальна сфера

Розділ 9. Гуманітарна сфера

Розділ 10. Природокористування та безпека життєдіяльності людини

Розділ 11. Моніторинг та оцінка реалізації Програми

Додатки

Виконання Програми здійснюватиметься в межах реальних фінансових можливостей бюджетів усіх рівнів та за рахунок позабюджетних коштів.

Процедура СЕО дає можливість оцінити наслідки реалізації заходів Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, розробити заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків її здійснення.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні та офіційні дані органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я.

Основними джерелами інформації були Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища у Хмельницькій області, Статистичні щорічники Хмельницької області, річні звіти Регіонального офісу водних ресурсів у Хмельницькій області. В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, використані дані управлінь та відділів виконавчого комітету Славутської міської ради.

Славутська міська територіальна громада була утворена 18 вересня 2018 року шляхом приєднання до Славутської міської ради Варварівської сільської ради. До складу Славутської міської територіальної громади входять 3 населених пункти, а саме: м. Славута, с. Варварівка та с. Голики. Після реформи адміністративно-територіального устрою громада входить до складу Шепетівського району.

Фізико-географічна характеристика території

Славутська міська територіальна громада має площу 6987,6 га.

Станом на 01.10.2024 року на території Славутської міської територіальної громади проживало 35137 осіб, із них міське населення - 34364 осіб, населення сільської місцевості – 773 особи. Протягом 2011-2015 рр. спостерігалась стійка тенденція до зростання чисельності населення міста за рахунок як природного, так і міграційного приростів. Проте починаючи з 2016 року динаміка чисельності постійного населення міста має стійку тенденцію до зниження за рахунок як природного, так і міграційного скорочення. Загальне зниження цього показника спостерігається і в цілому по області. Разом з тим в громаді проживає 1949 внутрішньо переселених осіб. Густота населення громади становила (без внутрішньо переселених осіб) 491,8 осіб/км².

Адміністративним центром територіальної громади є місто Славута, через яке проходить дорога національного значення Н-25 «Старокостянтинів-Городище». На території міста проходить залізнична магістраль Шепетівка – Здолбунів (Південно – Західна залізниця), яка на станції Славута-1 має два напрямки відправлення вантажів та пасажирів. Місто розташоване за 120 кілометрів на північ від обласного центру м. Хмельницький та на відстані 320 км від міста Київ.

Місто розташоване на Волино-Подільській височині Українського Полісся, на берегах річки Горинь та її притоки Богушівка.

Сучасна рослинність Славутчини складається із тайгових, широколистяних, степових та середземноморських елементів, які у різні часи проникали на територію Українського Полісся. Серед хвойних порід перше місце за площею поширення та запасами деревини займає сосна, із листяних порід – насадження дуба і берези. У навколишніх лісах росте ялина, липа, клен, горобина. Багатим є трав'яний і кущовий покрив суниць, брусниць, конвалій, ліщини, терну.

Гідрографія міста представлена річками Горинь та Богушівка. Річка Горинь є одна з найбільших притоків Прип'яті. Річка Богушівка протікає через усе місто, розливаючись ставками, іна околиці його впадає до повноводної Горині.

За межами міста розкинувся комплекс рукотворних озер, які в окрузі всі називають Голубими.

Географічні координати: 50°18' пн.ш. 26°52' сх.д.

Територія міста планово розділена на житлові ~~мік~~мікрорайони: Центр, Сонячний, Військове містечко, Північний, Південний (Заріччя).

Центральний район – найбільш щільно та капітально забудовано житловими будинками змішаної поверховості від одноповерхової садибної до 3-х, 4-х, 5-ти та 9-ти поверхової багатоквартирної, а також спорудами адміністративно-господарського, торгового і культурно- побутового призначення. Район забезпечений інженерним обладнанням та благоустроєм.

Мікрорайон «Сонячний» відділений від Центрального вулицями Покровська, Героїв Небесної Сотні, Лісна та Здоров'я. Житлова багатоповерхова забудова із повним інженерним обладнанням та транспортними зв'язками. В районі є спорткомплекс, торгові дома “Економ” та “Рута”, в напрямку на Ізяслав – Українська православна церква Різдва Пресвятої Богородиці та район перспективної забудови.

Район Військового містечка формується вулицями Ярослава Мудрого, Садова, Звитяги, Ізяславська з перспективним розвитком на схід. В районі розміщені загальноосвітні школи, АЗС, міський Палац культури, гаражні масиви та товариства, Індустріальний (промисловий) парк “Славута” та промислова зона.

На півдні міста протікає річка Горинь з відпочинковою територією вздовж річки. В районі розміщено підприємство - комбінат "Естафета". Заріччя має багатоповерхову - 2-х, 5-ти поверхову забудову, та багато індивідуальної забудови 1-2 поверхів. Населення мікрорайону проживає на вулицях Волинська, Богдана Хмельницького, Михайла Грушевського, Перемоги, Плотиче.

Північна частина відокремлена від центрального району міським ставом (Середня Гребля), річками Горинь та Богушівка. В основному індивідуальна 1-2 поверхова забудова, з багатоквартирними 2-х та 5-ти поверховими будинками. В районі розміщені АЗС, ТОВ «Славутський покрівельний завод», залізничний вокзал, фірма ПрАТ «Об'єднання "Прогрес"», ТОВ "Ювента", ТОВ «Міратер», ТОВ «Фабрика по ремонту та виготовленню меблів». Житлова забудова вулиць Родинна, Славна, Зелена, Нова. Інженерним обладнанням забезпечена частково.

Села Голики та Варварівки входять до території Славутської міської територіальної громади з 2018 року.

Географічні координати села Варварівка 50° 12' 40" N, 26° 53' 37" E.

Географічні координати села Голики 50° 13' 17" N, 26° 53' 28" E. Розташоване на річці Горинь, 9 км від Славуті біля автошляху територіального значення у Рівненській та Хмельницькій областях. Неподалік від села за кілька кілометрів у лісі розмістилось найбільше озеро Хмельницької області під назвою «Святе Озеро», а також ботанічний заказник «Теребіжі».

Ландшафт Славутської міської територіальної громади включає різноманітні природні комплекси: рівнинні території з лісовими масивами, водними ресурсами (річки, озера) і сільськогосподарськими угіддями. Високий екологічний потенціал громади обумовлений наявністю природних водоохоронних зон та лісів, що забезпечують баланс екосистеми. Значну частину території займають сільськогосподарські угіддя, де вирощуються пшениця, кукурудза, картопля та інші культури.

Ґрунти та рельєф. Сучасний рельєф Славутчини є результатом тривалої геологічної еволюції та впливу природних чинників. Територія, на якій розташоване місто Славута, є частиною Острозької низовини, що є продовженням західноукраїнського Полісся. Характерною особливістю є наявність польодовикових барханів, які зустрічаються в околицях Славуті.

Ґрунти на території громади сформувалися під лісовою і трав'яною рослинністю, зокрема дерново-підзолисті лучні ґрунти, що мають значний потенціал для сільського господарства.

Запаси корисних копалин Славутчини. Славутська міська територіальна громада розташована в зоні, де можуть бути як відомі, так і потенційні запаси корисних копалин. Зокрема, на території громади є родовища вугілля, будівельних матеріалів (пісок, глина, вапняк), а також можливі родовища підземних вод, що використовуються для питного водопостачання. Однак, на сьогодні немає великої кількості активних видобувних підприємств на даній території.

В перспективі планується розробка Варварівського родовища сапонітових глин у Шепетівському районі. Це відкриває нові можливості для розвитку місцевої економіки.

Клімат Славутської громади. Клімат Славутчини є помірно-континентальним, із

середньорічною температурою +6,6°C. Найтепліший місяць — липень (до +18°C), найхолодніший — лютий (до -5,6°C). Максимальні температури можуть досягати +38°C влітку і -37°C взимку. Такий клімат сприяє розвитку сільського господарства, однак зміни в ландшафті можуть вплинути на водний баланс і місцеві екосистеми.

Вплив змін у використанні земель. Зміни в використанні земель можуть призвести до знищення природних ландшафтів, таких як ліси, луки та водно-болотні угіддя. Перетворення природних територій у техногенні може змінити місцеві кліматичні умови, вплинути на водний баланс і місцеві екосистеми.

Заходи для збереження ландшафтів Славутчини. Для збереження природних ресурсів і екологічного потенціалу громади необхідно вжити таких заходів:

- Планування зелених зон і підтримка природних елементів ландшафтів.
- Формування екомережі для збереження біорізноманіття.
- Створення та підтримка природних парків і охоронюваних територій.

Матеріальні активи

На території Славутської міської територіальної громади є ряд матеріальних активів, таких як інфраструктура для транспорту (дороги, залізниці), а також об'єкти промисловості, сільськогосподарських підприємств та комунальних служб.

Автомобільні та вулично-дорожня мережа: Включає місцеві дороги, що з'єднують Славуту з іншими містами та населеними пунктами, а також внутрішньоміську дорожньо-транспортну мережу. Погіршення стану доріг через транспортні навантаження або будівництво нових об'єктів може вплинути на їх якість та безпеку.

Залізничний транспорт: Через територію громади проходить залізнична лінія, що з'єднує місто з іншими регіонами України. Це важлива частина інфраструктури, яка забезпечує вантажоперевезення та пасажирське сполучення.

Енергетична інфраструктура: Включає лінії електропередач, трансформаторні підстанції, об'єкти генерації (теплові та сонячні електростанції) для забезпечення енергопостачання міста та прилеглих територій.

Водопостачання та водовідведення: Мережі водопостачання і водовідведення, що охоплюють як міські, так і сільські населені пункти громади. Система очищення води та збирання стічних вод є критично важливою для здоров'я населення та екології.

Теплопостачання: Включає котельні, теплові мережі та інші об'єкти, що забезпечують теплопостачання для жителів Славути та прилеглих сіл.

Важливо враховувати стан цих об'єктів при реалізації Програми, зокрема оцінити, чи може він спричинити навантаження на існуючу інфраструктуру або потребувати їх модернізації. Разом з тим розвиток нових інфраструктурних об'єктів може спричинити необхідність модернізації доріг, водопостачання, енергетичних систем та інших об'єктів інфраструктури. Це дозволить покращити їх стан, але також може вимагати значних інвестицій.

Заповідні зони

Згідно з розробленою регіональною схемою екологічної мережі Хмельницької області Славутська міська територіальна громада Шепетівського району входить до Малополіського екокоридору та Малополіського природного ядра Хмельницької області.

В центральній частині м. Славута розташований парк-пам'ятка садовопаркового

мистецтва місцевого значення «Славутський» загальною площею 6,5 га, що оголошений розпорядженням Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 30.01.1969 № 72/р (охоронна зона навколо об'єкта – 25 м).

У межах кв. 58 вид. 11-12, 18-19, кв. 68 вид. 17 Варварівського лісництва філії «Славутське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» розташований геологічний заказник місцевого значення «Голицький» загальною площею 6,6 га, що оголошений рішенням Хмельницької обласної ради від 28.10.1994 № 7 (охоронна зона навколо об'єкта – 25 м).

У межах кв. 34 вид. 11, 18 лісництва «Теребіжі» філії «Славутське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» розташована ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Голицька дача» загальною площею 2,7 га, що оголошена рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 21.11.1984 № 242 (охоронна зона навколо об'єкта – 15 м).

У межах кв. 39 вид. 2 лісництва «Теребіжі» філії «Славутське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» розташований лісовий заказник місцевого значення «Дубовий гай» загальною площею 19,0 га, що оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 17.12.1993 № 3 (охоронна зона навколо об'єкта – 25 м).

В межах кв. 34 вид. 23 лісництва «Теребіжі» філії «Славутське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» розташована ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Славутська діброва» загальною площею 2,89, що оголошена рішенням Хмельницької обласної ради від 30.03.2004 № 22-11/2004 (охоронна зона навколо об'єкта – 15 м).

В межах кв. 33 вид. 7 лісництва «Теребіжі» філії «Славутське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» розташований лісовий заказник місцевого значення «Сосновий бір» загальною площею 21,0 га, що оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 17.12.1993 № 3 (охоронна зона навколо об'єкта – 25 м).

В межах кв. 64, вид. 8, 13, 21, 27, 31, 34 Голицького лісництва розташований ботанічний заказник загальнодержавного значення «Теребіжі» загальною площею 32,1 га, що оголошений Указом Президента України від 12.09.2005 № 1238/2005 (охоронна зона навколо об'єкта – 30 м). Разом з тим повідомляємо, що територіальна громада розташована на території Національного природного парку «Мале Полісся» загальною площею 8762,7 га, що оголошений Указом Президента України від 02.08.2013 № 420/2013. Додатково повідомляємо, що Славутська міська територіальна громада знаходиться на території об'єкту Смарагдової мережі України – Ізяславсько - Славутський (код UA 0000123), який охороняється відповідно до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). Загальна площа мережі 32329,0000 гектара. Розташування центру довгота - 50,232900 , широта — 26,875000 десяткових градусів.

Об'єкти культурної спадщини

На території Славутської громади є кілька об'єктів культурної спадщини, зокрема архітектурні пам'ятки, церкви, а також історичні місця, що мають велике значення для місцевої громади.

Враховуючи потенційні впливи реалізації Програми, важливо зазначити, що:

1. Архітектурні пам'ятки:

- **Церква Святого Миколая** (розташована в м. Славута) – пам'ятка архітектури, яка є однією з основних релігійних та культурних архітектурних споруд. Церква зберігає стародавні архітектурні елементи, що представляють собою історичну цінність.
- **Будівлі історичної забудови** у центральній частині міста, які мають характерну архітектуру початку XX століття, що відображає культурні особливості того періоду.

2. Археологічні пам'ятки:

На території громади є численні археологічні пам'ятки, зокрема сліди поселень давньоруського періоду та більш пізніх етапів історії. Це можуть бути залишки стародавніх укріплень, поселень, могильників, які мають значення для вивчення історії та культури краю. **Могильники скіфського періоду** в околицях Славuti, що є частиною археологічного спадку України.

3. Об'єкти культурної та історичної значущості:

- **Пам'ятники історії та культурної спадщини**, встановлені на честь визначних подій та видатних осіб, зокрема пам'ятники героям війни та видатним діячам, що мають важливе культурне значення для громади.
- **Парки та садиби**, де збереглися елементи ландшафтно́ї архітектури, які мають історичну цінність.

4. Музеї та культурні центри.

В Славуті розташовані музеї, що зберігають колекції археологічних, етнографічних, історичних та культурних предметів, які є важливими для збереження культурної спадщини та самобутності місцевої громади.

При реалізації Програми важливо забезпечити захист зазначених об'єктів культурної спадщини від можливих негативних впливів, а саме:

- Заборона проведення будь-яких робіт (зокрема будівельних та інфраструктурних) на територіях, що безпосередньо прилегли до пам'яток культурної спадщини, або в межах цих територій без попереднього погодження з органами охорони культурної спадщини.
- Проведення археологічних досліджень та обстежень перед початком будь-яких земляних робіт у районах, де є археологічні пам'ятки або можуть бути виявлені нові.
- Забезпечення відповідного моніторингу стану культурних об'єктів під час реалізації Проєкту, щоб своєчасно виявляти будь-які зміни та вживати коригувальних заходів у разі потреби.
- Співпраця з відповідними державними органами, такими як Міністерство культури та інформаційної політики України, органи охорони культурної спадщини, для отримання дозволів та нагляду за збереженням об'єктів культурної спадщини.

Аналіз місцевої економічної структури

Провідною галуззю матеріального виробництва та відповідно основною бюджетотворюючою галуззю в громаді залишається промисловість. Як і в попередніх періодах підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль громади

та відносяться до найбільших роботодавців та великих платників до бюджетів усіх рівнів.

У структурі обсягів реалізованої промислової продукції 96,3% припадає на переробну промисловість, з неї: 8,2% – на виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів, 1,3% – на виробництво одягу, 10,8% - вироблення виробів з деревини, 34,2% - виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції, 1,0% – на машинобудування, 41,1% - виробництво меблів.

Підприємствами з виробництва та постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря реалізовано 3,0% від загального обсягу промислової продукції.

До найбільших промислових підприємств міста належить ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн», ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Родорс», ТОВ «Ювента», філія «Славутське лісове господарство» ДСГП «Ліси України», ПрАТ «Славутський хлібзавод», ТОВ «Сансервіс», ПрАТ «Славутський пивзавод», ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод», ПАТ «Горинь».

Чисельність зайнятих у суб'єктів середнього, малого та мікро підприємництва становить у суб'єктів середнього підприємництва – понад 76% до загальної кількості найманих працівників, у суб'єктів малого та мікро підприємництва – понад 24% до загальної кількості найманих працівників.

В громаді діє 26 підприємств, що здійснюють експортну діяльність в країни ЄС (Велика Британія, Швейцарія, Німеччина, Польща, Румунія, Нідерланди, Латвія, Чехія, Італія), країн Азії (Казахстан, Грузія) та сусідніх країн (Білорусь, Молдова). З них 24 підприємства здійснюють операції по експорту товарами та 2 підприємства, що здійснюють експорт послугами.

Активно розвиваються експорто-орієнтовані підприємства міста: ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн», ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Родорс», ТОВ «Ювента», ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод», ПрАТ «Горинь», які демонструють на закордонних ринках здатність наших вітчизняних підприємств виробляти конкурентоспроможну продукцію.

Основними групами експорту товарів є:

- деревина і вироби з деревини; виробництво харчових продуктів;
- текстильне виробництво одягу, виробництво робочого одягу; виробництво неметалевої мінеральної продукції; виробництво керамічних сан.-технічних виробів; виробництво меблів для ванних кімнат;
- виробництво інших меблів.

Кліматичні умови

Місто Славута знаходиться на півночі Хмельницької області. Тут спостерігається помірно-континентальний клімат з теплим літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів. Він сформувався під впливом різноманітних чинників. Головним з них є географічна широта, з якою пов'язана висота Сонця над горизонтом і величина сонячної радіації.

Висота Сонця над горизонтом на території області в червні в полудень досягає 63-65°, в грудні – 16-18°, а в рівнодення - 39,5-41,5°. Тривалість дня змінюється від 8 до 16,5 години.

Неоднакові показники висоти Сонця над горизонтом та зміни хмарності протягом року впливають на зміну сонячної радіації від 130 кал/см² в грудні до 530 кал/см² в червні, досягаючи за рік 101 ккал/см².

Хмельниччина розташована вглибині материка, і тому на її клімат мають вплив континентальні повітряні маси, які приносять суху погоду. Взимку сюди доходить повітря Сибірського антициклону, яке приносить холодну погоду, а влітку має вплив Азорський максимум. Навесні і на початку осені на територію області проникає арктичне повітря, яке

приносить різке похолодання. В усі пори року територія області перебуває під впливом циклонів, які формуються над Атлантичним океаном. Влітку вони зумовлюють значну хмарність, опади, зниження температури повітря, а взимку – потепління, відлиги, снігопади.

Середньорічна температура повітря в м. Славута 6,8°C. Найтепліший місяць – липень, найхолодніший – січень. Влітку найвищі середня температура повітря 18,5°C. Середня січнева температура повітря -5,5°C. Вторгнення на Хмельниччину континентальних повітряних мас приводить до значних коливань температури повітря в усі пори року. Влітку повітря може нагріватись до +39°C (абсолютний максимум), а взимку охолоджуватись до -34°C (абсолютний мінімум). Кількість опадів достатня (530-670 мм на рік). Найбільша кількість опадів випадає влітку, найменша – взимку. В літній період часто бувають зливи, грози, іноді – град. Сніговий покрив утворюється в другій половині грудня і тримається, переважно, до першої декади березня. Товщина його незначна (10-15 см).

Протягом року дують переважно північно-західні і північно-східні вітри. Вони мають і найбільшу швидкість. Влітку переважають північно-західні і західні вітри, а взимку – північно-західні і південно-східні. Взимку їх швидкість більша, ніж улітку. Кількість днів з тихою погодою влітку майже в півтора рази більша, ніж узимку. Чітко виділяються пори року. Кожна з них має свої особливості. Зима коротка і м'яка, з частими відлигами. Вона триває до 115 днів. Кількість днів із сніговим покривом досягає 75-95. Відлиги і різкі коливання температури повітря часто наносять шкоду озимим культурам.

Весна починається з другої декади березня, коли температура повітря стійко переходить вище 0°C і триває до останньої декади травня. Збільшується кількість опадів, ясних днів. Але повторні похолодання в квітні і травні зумовлені вторгненням на територію області північних вітрів, нерідко наносять шкоду сільськогосподарським культурам.

Літо триває з кінця травня до першої декади вересня. Температури повітря піднімаються вище 15°C, можливе підвищення до +39°. Переважають південно-східні вітри, збільшується кількість ясних днів. В першій половині літа нерідко бувають короточасні зливи, велика кількість опадів. Іноді випадає град, який супроводжується сильними вітрами, що завдає неабиякої шкоди сільськогосподарським культурам.

Осінь триває з кінця вересня до кінця листопада. Вона настає тоді, коли відбувається стійкий перехід середньої добової температури повітря до 15°C і нижче. Перша її половина відзначається погожими сонячними днями. Перші приморозки бувають вже в середині жовтня. В листопаді ґрунт промерзає на глибину 5-6 см.

Середньорічна температура повітря +6,8°C. Тут випадає найбільша кількість опадів в області (650-700 мм на рік), спостерігається найбільша тривалість снігового покриву (90-95 днів). Інколи тут, як і в області в цілому, спостерігаються кліматичні явища, що негативно відбиваються на розвитку сільськогосподарських культур. Це – ранні осінні і пізні весняні приморозки, зливи, град, вимерзання посівів в окремі зими (коли сніговий покрив відсутній, а температури повітря досить низькі).

Реалізація Програми може спричинити зміни в локальному кліматі, зокрема внаслідок зменшення зелених територій, забруднення повітря та змін у водному балансі території.

Може відбутися зростання температури внаслідок створення теплових островів у забудованих зонах, що впливатиме на загальний кліматичний режим.

Заходи щодо пом'якшення змін клімату:

- Збільшення кількості зелених насаджень та зелених дахів, планування природних зон і лісів.

- Впровадження заходів для зменшення викидів парникових газів, розвиток сталих технологій у виробництві та енергетиці, енергоефективних будівель.

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря на території громади в значній мірі залежить від об'ємів викидів забруднюючих речовин від двох основних джерел забруднення – стаціонарних (промислових підприємств) та пересувних (автотранспорт). Стан навколишнього природного середовища в місті загалом характеризується як стабільний. Джерелом зовнішнього техногенного акустичного забруднення в місті є всі види транспорту (автомобільний, залізничний, водний), промислові підприємства, комунальні об'єкти (котельні, трансформатори, вентиляційні системи, компресорні станції).

Основним джерелом зовнішнього техногенного акустичного забруднення території Славутської міської територіальної громади являється зовнішній транспорт:

- Автомобільний: автомобільна дорога національного значення за напрямками Городище -Рівне –Старокостянтинів (Н-25). Сьогодні транзитні транспортні потоки цих доріг проходять по міським магістралям, значно підвищуючи акустичне навантаження на прилеглі житлові території.
- Залізничний, що проходить по північній околиці Славуті - лінія Шепетівка – Здолбунів, і пов'язує її з Києвом, Хмельницьким і Рівним. Має мережу під'їзних залізничних колій, що обслуговують промислові підприємства міста, а також має станційні обслуговуючі об'єкти (депо, ремонтні та монтажні служби). Акустичне навантаження вкладається в розмір С33-100 від крайньої колії. Південно-західніше Славуті на відстані 18 км розташований залізничний вузол, промисловий центр Хмельницької області - м. Шепетівка.

Значний вклад в акустичне навантаження на території житлових районів добавляє міський автотранспорт – вантажний, пасажирський, автобусний та легковий. В останні роки значно зросла кількість мото- та автопарку в місті. Найбільш несприятлива акустична ситуація склалася вздовж міських магістральних вулиць з інтенсивними потоками транспорту.

За даними Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької обласної державної адміністрації викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, відповідно до дозволів на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, здійснюють наступні суб'єкти господарювання, розташовані на території громади: ТОВ «Газорозподільчі мережі України», ТОВ «ВСТ-ОЙЛ», ДСПП «Ліси України», ТОВ «Капабланка», СГК «Тако», ТОВ «Грінезіс Плюс», ТОВ «УЗТК ТРЕЙД», КП «Славута Сервіс», ТОВ «Славута Брікет», ТОВ «Акріс Агро Груп», ПП «Славутський бетонно-розчинний завод», тов «Меблева фабрика ПІК», АТ «Українська залізниця», ТОВ «Реймакс», ТОВ «Екомет Сервіс», ПП «Славута -Бетон», КП «Славутський центр первинної медико-санітарної допомоги», ТОВ «Квел», ТОВ «Міратер», ТОВ «Альтернативна теплова компанія», ТОВ «Західенергопостач», КП «Славутське ЖКО», ТОВ «Технобазальт-Інвест», Державний професійний — технічний навчальний заклад «Славутський професійний ліцей», ТОВ «Інтердерево», ТОВ «Сансервіс», ТОВ «Лотівка Еліт», ТОВ «Епіцентр К», ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн», ТОВ «Аква Родос», ДП «Хмельницький облавтодор» ВАТ «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України», ТОВ «Ювента», ТОВ «АТБ — Маркет», Славутська гімназія №4, Славутська гімназія №5, Славутська гімназія №6, РО «Хмельницька місцева релігійна організація свідки Єгови», Славутський ліцей Хмельницької обласної ради, АТ «Укрпошта», Варварівська гімназія, ПАТ «Горинь», ПП «Влад», ПАТ

«Славутський пивоварний завод», ТОВ «Фабрика по ремонту та виготовленню меблів», АТ «Оператор газорозподільної системи «Хмельницькгаз», Управління освіти виконавчого комітету Славутської міської ради, ПрАТ «Об'єднання Прогрес», Хмельницький обласний центр зайнятості, ТзДВ «Славутський цикорієсушільний завод», Славутське УВКГ, Хмельницька обласна державна лікарня ветеринарної медицини, ТОВ «Славутський РМЗ», ПАТ «Славутський хлібозавод» та фізичні особи — підприємці: Кермач Л.І., Галка С.П., Закацюра О.М., Вознюк В.М., Мельник Г.М., Чапайло О.Л., Петровський Г.І., Бойко Л.С., Лисак С.П., Яцкова І.П., Бондарук О.М., Іщук П.Г., Горобій С.Д., Грубая Н.М., Григоруку В.В., Стаднік В.М.

За даними Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької обласної військової адміністрації стан атмосферного повітря у 2023 році по області залишався стабільним і в порівнянні з минулим роком значно не погіршився. За інформацією суб'єктів моніторингу довкілля у минулому році не було виявлено екстремальних рівнів забруднення з причин аварій техногенного походження та несприятливих природних явищ. Не було, також, встановлено наднормативних викидів стаціонарними джерелами підприємств, які б суттєво вплинули на стан атмосферного повітря. У Славутській міській територіальній громаді за останні роки ситуація з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря, як стаціонарними так і пересувними джерелами, стабільна.

Протягом 2023 року в атмосферу надійшло 18,801 тис. т забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що на 2,2 тис. т більше, ніж за 2022 рік. У розрахунку на 1 км² території області припадає 0,91 т викинутих в атмосферу забруднюючих речовин, а на одну особу 15,2 кілограма. До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, сільське господарство, всі види транспорту.

Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук та інших.

Динаміка викидів в атмосферне повітря, тис. т

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис т			Щільність викидів у розрахунку на 1 км², кг	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг	Обсяги викидів на одиницю ВРП (тис т/грн)
	Всього	У тому числі				
		Стаціонарними джерелами	Пересувними джерелами			
2018	-	22,1	**	1100	17,4	-
2019	-	20,3	**	1000	16,2	-
2020	-	18,2	**	900	14,6	-
2021	64,0	21,1	42,9	1020	17,04	-
2022	-	16,5	**	800	13,4	-
2023	-	18,8	**	910	15,2	-

- інформація відсутня;

** інформація про викиди від пересувних джерел за 2017-2020, 2022-2023 роки в Головному управлінні статистики в Хмельницькій області відсутня

Показник валового регіонального продукту (далі – ВРП) за 2021 рік не визначений, оскільки відповідно до Методологічних положень з організації державного статистичного

спостереження «Регіональні рахунки», затверджених наказом Державної служби статистики України 13 липня 2020 року, остаточні річні дані щодо ВРП оприлюднюються через 15 місяців після завершення звітного періоду.

17 липня 2020 року Верховна Рада прийняла Постанову № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів». Відповідно до даної постанови на території Хмельницької області створені 3 нові адміністративні одиниці – Кам'янець-Подільський, Хмельницький та Шепетівський райони.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у 2023 році

Адміністративна одиниця	Обсяги викидів, т	2023 у % до 2022
1	2	3
Хмельницька область	18801,11	112,8
Шепетівський район	5116,912	104,5

По всіх найпоширеніших забруднюючих речовинах відбулось збільшення викидів, а саме по: пилю – 0,98 тис. т, діоксиду сірки – 0,069 тис. т, по діоксиду азоту – 0,94 тис. т, оксиду вуглецю – 1,04 тис. тонн.

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю) в цілому по Хмельницькій області у 2023 році

Адміністративна одиниця	Назва речовини	Обсяг викидів, т	2023 у % до 2022
1	2	3	4
Хмельницька область	пил	2345,332	120,4
	Диоксид сірки	2533,499	102,8
	Диоксид азоту	4393,842	127,2
	Окис вуглецю	5885,685	121,5

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря у 2023 році, т

Адміністративна одиниця	Обсяг викидів, т		Збільшення +/- зменшення викидів у 2023 році проти 2022 року, т	Обсяги викидів у 2023 році до 2022 року, %
	У 2023 році	У 2022 році		
Шепетівський район	5116,912	4849,448	+267,464	104,5
Разом по області	18801,11	16532,536	+2268,574	112,8

В 2023 році обсяг викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря в порівнянні 2022 року збільшився на 267,464 т, а саме на 104,5 відсотка.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування, промислові підприємства, всі види транспорту. Однією з

основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксид сірки, діоксид азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук та інших.

Санітарний стан повітряного середовища характеризуватиметься фоновим забрудненням, а також під впливом джерел викидів суб'єктів господарювання, які функціонують на території громади. В такому випадку, фонові концентрації для речовин, що викидаються, визначаються на підставі п.1.3 таблиці 4.1 наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.07.2001р. № 286 "Про затвердження Порядку визначення величин фонових концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі", який узгоджений з Міністерством охорони здоров'я України та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15 серпня 2001р. за № 700/5891. Враховуючи, що для Славутської міської ТГ, як для громади з населенням менше 50 тис. чоловік, приймаємо наступні величини фонових концентрацій і наводимо їх в наступній таблиці:

№ п / п			Нормативи якості атмосферного повітря(мг/м3)	Гігієнічні нормативи		Фонова концентрація (мг/м3)	Середньорічні концентрації
	код	найменування		ГДК (мг/м3)	ОБРД (мг/м3)		
1	0300 0 /2902	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок(мікрочастинки та волокна)	-	0,5	-	-	-
2	0300 4 /328	Сажа	-	0,15	-	-	-
3	0400 1 /301	Оксиди азоту (у перерахунку на Діоксид азоту)	-	0,2	-	-	-
4	0400 2	Азоту(I) оксид абооксид діазоту	-	0,4	-	-	-
5	0500 1 /330	Оксид сірки у перерахунку на діоксидсірки ангідрид сірчастий	-	0,5	-	-	-
6	0500 1 /330	Оксид вуглецю СО	-	5	-	-	-
7	1100 0 /2754	Нематанові леткіорганічні сполуки – вуглеводні насичені у перерахунку на сумарний органічний вуглець	-	1	-	-	-
8	1200 0 /410	Метан СН4	-	-	50	-	-

За даними Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької обласної військової адміністрації концентрація радіоактивних речовин в атмосферному повітрі населених пунктів, де розміщені постійні пости спостережень ХАЕС (Нетішин, Остріг, Славута, Білотин, Межеричі, Ст. Кривин, Мізоч) у жовтня 2024 р. не перевищувала допустимих норм та гранично допустимих рівнів і становила 11-13 мкР/год. Рівень гамма-фону в санітарно-захисній зоні та зоні спостереження Хмельницької АЕС відповідав природному фону і становив – 0,065-0,095 мкЗв/год. Викиди радіоактивних нуклідів (довгоіснуючі нукліди, інертні радіоактивні гази та йод) з вентиляційної труби Хмельницької АЕС у навколишнє середовище протягом жовтня 2024 року, не перевищували допустимих рівнів.

Заходи щодо охорони атмосферного повітря

В результаті будівельних та інфраструктурних робіт може зрости рівень пилу та викидів від транспортних засобів і будівельної техніки. Однак, цей вплив буде тимчасовим і зможе бути зменшений за рахунок використання спеціальних методів (наприклад, поливання доріг, використання пилопоглинаючих технологій).

Прогнозується також можливе збільшення викидів забруднюючих речовин (вуглекислий газ, азотні оксиди, сірчаний ангідрид) від транспорту та енергетичних об'єктів, особливо якщо передбачаються зміни в транспортній інфраструктурі або збільшення

Згідно Закону України «Про охорону атмосферного повітря» відповідно до статей 10-22 передбачаються заходи по оздоровленню повітряного басейну. Підприємствами, установами, організаціями та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та діяльність яких пов'язана з впливом фізичних та біологічних факторів на його стан передбачається:

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;
- вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин і зменшення впливу фізичних факторів;
- забезпечувати безперебійну ефективну роботу і підтримання у справному стані споруд, устаткування та апаратури для очищення викидів і зменшення рівнів впливу фізичних та біологічних факторів;
- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;
- заздалегідь розробляти спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і вживати заходів для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря;
- забезпечувати здійснення інструментально-лабораторних вимірювань параметрів викидів забруднюючих речовин стаціонарних і пересувних джерел та ефективності роботи газоочисних установок;
- забезпечувати розроблення методик виконання вимірювань, що враховують специфічні умови викиду забруднюючих речовин;
- використовувати метрологічно атестовані методики виконання вимірювань і повірені засоби вимірювальної техніки для визначення параметрів газопилового потоку і концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та викидах стаціонарних і пересувних джерел;

- здійснювати контроль за проектуванням, будівництвом і експлуатацією споруд, устаткування та апаратури для очищення газопилового потоку від забруднюючих речовин і зниження впливу фізичних та біологічних факторів, оснащення їх засобами виміральної техніки, необхідними для постійного контролю за ефективністю очищення, дотриманням нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин і рівнів впливу фізичних та біологічних факторів та інших вимог законодавства в галузі охорони атмосферного повітря;

- своєчасно і в повному обсязі сплачувати екологічний податок.

Для забезпечення охорони атмосферного повітря впроваджуються організаційно-економічні заходи, що передбачають:

- екологічний податок;

- відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушення законодавства про охорону атмосферного повітря;

- надання підприємствам, установам, організаціям та громадянам - суб'єктам підприємницької діяльності податкових, кредитних та інших пільг у разі впровадження ними маловідхідних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій, застосування заходів щодо регулювання діяльності, що впливає на клімат, здійснення інших природоохоронних заходів з метою скорочення викидів забруднюючих речовин та зменшення рівнів впливу фізичних і біологічних факторів на атмосферне повітря;

- участь держави у фінансуванні екологічних заходів і будівництві об'єктів екологічного призначення.

Згідно статті 13 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання передбачається регулювання рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на стан атмосферного повітря, передбачається вжити необхідних заходів для запобігання та недопущення перевищення встановлених санітарними нормами рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на середовище життєдіяльності людини.

У разі виникнення на підприємстві надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру або надзвичайно екологічної ситуації керівники підприємств, установ, організацій та громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності зобов'язані негайно в порядку, визначеному Кодексом цивільного захисту населення, повідомити про це органи, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря, і вжити заходів до охорони атмосферного повітря та ліквідації причин і наслідків його забруднення.

Водні ресурси

Водні ресурси Хмельницької області – це поверхневі і підземні води, придатні для використання в народному господарстві.

Частина користувачів (промисловість, сільське і комунальне господарства) безповоротно забирають воду з рік, озер, водосховищ, водоносних горизонтів. Інші використовують не саму воду, а її енергію, водну поверхню або водоймище загалом (гідроенергетика, водний транспорт, рибництво).

Водні ресурси Хмельницької області складаються з поверхневого стоку (в середньому 2,1 млрд. м³ /рік) і запасів підземних вод (прогнозні – 720 тис. м³ /рік, затверджені – 160 млн. м³ /рік). Водозабезпеченість місцевим поверхневим стоком одного жителя області становить 1,5 тис. м³ при середній по державі 1,1 тис. м³ , проте води нерівномірно розподіляються як по території, так і по сезонам року, але в основному всі галузі забезпечені необхідною кількістю води, хоча якість не завжди відповідає вимогам.

Гідрографічна сітка області нараховує 3733 водотоків загальною довжиною 12880 км, в тому числі великі річки: Дністер (в межах області 152 км) і Південний Буг (140 км); середні

річки: Случ (119км), Горинь (150км), Збруч (247 км), а також 3728 малих річок і водотоків, загальною довжиною 12072км. Річок довжиною більше 10 км виявилось 211 (в т.ч. малих 206) загальною довжиною 4872 км (в т.ч. малих 4064 км). Озер в області дуже мало, вони невеликі за розмірами. На півночі області у басейні Горині, у лісових масивах на землях Держлісфонду, знаходяться найбільші озера Святе та Тереміж, площа водного дзеркала яких відповідно становить 4,2 і 2,6 гектарів.

Водні ресурси Славутської міської територіальної громади є важливим елементом природного середовища та відіграють значну роль у господарському житті громади. Основними водними об'єктами є річки Горинь та Боргушівка, які течуть через територію громади.

- **Річка Горинь** є однією з найбільших річок в регіоні. Її довжина на території громади становить приблизно 50 км. Горинь має помірно швидкий потік, що обумовлено рівнинним характером місцевості.
- **Річка Боргушівка** є лівою притокою Горині, протікає на південний захід від Славути та є меншою за розмірами, але відіграє важливу роль у водозабезпеченні.

Річковий стік утворюється, перш за все, за рахунок атмосферного зволоження та підземних вод. Річки мають рівнинний характер. Це означає, що в них є весняна повінь, літня та зимова межень і зимовий льодостав. Внутрішній розподіл стоку характеризується такими величинами: у весняний сезон (березень-травень) стікає до 40-50% річного стоку, в літньо-осінній період (червень-листопад) – близько 40 %, а взимку (грудень-лютий) – приблизно 10-20%. У кінці листопада та на початку грудня на річках утворюється сало, забереги та шуга, коли температура повітря падає нижче нуля. Стійкий льодостав з'являється на річках і ставках в кінці грудня – на початку січня, але бувають роки, коли стійкий льодостав не утворюється. Така ситуація з річками стала після 1970 року, коли в кліматі сталися глобальні зміни. У зв'язку з потеплінням та зменшенням опадів змінився і водний режим річок. Ще однією причиною зменшення стоку річок стала масова меліорація невеличких річок та струмків, боліт та озерець, які були акумуляторами вологи.

У зв'язку із зміною клімату зменшився сніговий покрив, а це привело до того, що весняні повені стали не повноводними. Рівень води у річках Славути весною вже не виходить за межі берегів.

Кожна річка має твердий стік – це перенос водним потоком мінеральних та органічних частинок (піску, гальки, намулу, решток рослин) і розчинів солей. Найбільша кількість наносів поступає в ріки та стави внаслідок площинного змиву після дощів та танення снігу. Особливо цей процес проходить інтенсивно там, де наявні великі площі орних земель на схилах і де мало лісів. Хмельницька область тільки на 13 % покрита лісами.

Під час високих весняних повеней русла річок очищалися від наносів і ставали глибокими і повноводними. В останні десятиліття таких повеней на річці Горині не спостерігається і русло річки сильно занесено піском, мулом, рослинними рештками.

Хімічний склад води у Горині гідрокарбонатнокальцієвого типу тому, що долину річки прорізають карбонатні породи – вапняки, мергелі, леси тощо. Середня мінералізація води до 500 мг/л. під час весняного паводку, коли стік формується сніговими (атмосферними) водами мінералізація знижується до 170-300 мг/л, а влітку підвищується до 700-860 мг/л.

Якість води визначається в основному наявністю в них різних мінеральних солей і органічних речовин, які перебувають в розчиненому і завислому стані. Річкова вода змінюється від м'якої, під час весняного водопілля (2-4 мг-екв) - до твердої, під час межені (4-7 мг-екв).

На берегах Горині та її притоках знаходяться міста, селища міського типу, села, сільськогосподарські ферми, польові стани, які своїми неочищеними промисловими та побутовими стоками забруднюють річку.

Під час дощів та танення снігу із полів зливаються у річку мінеральні добрива, пестициди, отрутохімікати.

Основними причинами забруднення поверхневих вод громади є скид неочищених та не досить очищених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти та через систему міської каналізації, надходження до водних об'єктів забруднювальних речовин у процесі поверхневого стоку води з забудованих території та сільгоспугідь, ерозія ґрунтів на водозабірній площі.

Якісний стан підземних вод унаслідок господарської діяльності також постійно погіршується. Це пов'язано з існуванням фільтрувальних накопичувачів стічних вод, а також з широким використанням мінеральних добрив та пестицидів. Погіршує ситуацію необлаштованість водоохоронних зон та прибережних захисних смуг. Про це свідчать заболоченість прибережних вод та пов'язаних з ними анофелогенних зон.

Всередині водоохоронної зони встановлюється прибережна захисна смуга (ПЗС) – зона суворих обмежень і регламентації, щодо використання території, в тому числі її забудова. Для прибережних територій м. Славути, законодавством встановлена нормативна ПЗС шириною 25-100м від урізу води. Згідно ВКУ (ст.88) і ЗКУ (ст.60) ПЗС в межах міста встановлюється з урахуванням конкретних умов, що склалися. Тобто ділянки, що мають земельний відвід в межах ПЗС з зазначенням цільового її використання, мають юридичне право на реалізацію документу. Актуальність цього питання для міста ще й у тому, що містобудівне освоєння території має перспективи щодо їх наміву в прибережній смузі водосховища, але це пов'язано з подальшими ризиками природно-техногенного характеру (затоплення, підтоплення, розмив берегу тощо).

Водопостачання громади здійснюється централізованою комунальною системою водопостачання управління водопровідно-каналізаційного господарства та локальними системами водопостачання промислових підприємств. В межах міста розташовані 2 водозабори із кількістю свердловин 14 з затвердженими запасами потужності — 15,2 тис.м³/добу, або 5,548 млн.м³ в рік, котрі обслуговує КП «Славутське УВКГ». Згідно затвердженого дозволу на спецводокористування №203/ХМ/49-д-23 від 15.11.2023 року встановлено ліміт водокористування 3033,239 тис.м³/рік.

Комунальним підприємством «Славутське управління водопровідно-каналізаційного господарства» піднято води у 2023 році 1,360 млн.м³, що на 0,005 млн.м³ більше ніж у 2022 році. Очищено на очисних спорудах та подано споживачам 1,223 млн м³, що на 0,062 млн. м³ менше ніж у 2022 році. Реалізовано води 0,886 млн.м³, що на 0,006 млн.м³ більше ніж у 2022 році.

Слід зазначити, що в радіусі до 20 км перспективи на отримання значної кількості підземних вод практично немає, тому при потребі значних об'ємів водопостачання необхідно орієнтуватися на поверхневі водні джерела.

Згідно даних, наданих Департаментом природних ресурсів та екології Хмельницької обласної військової адміністрації, забір підземних вод в громаді здійснюють наступні підприємства та організації, які отримали дозволи на спеціальне водокористування:

- ДСГП «Ліси України», вул. Кузовкова, 1;
- ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн» вул. Козацька 122;
- ТОВ «Аква-Родос»; вул. Козацька, 122-а;
- ТзДВ «Славутський цикорієсушильний завод», вул. Приміська 4;

- ТОВ «Акріс Арго», Ганнопільське шосе, 1;
- КП «Славутське УВКГ», вул. Я. Мудрого, 52;
- ТОВ «Сансервіс», вул. Острозька, 1;
- ПрАТ «Славутський хлібозавод», вул. Церковна, 29;
- ТОВ «Лотівка-Еліт», вул. Привокзальна, 86;
- ПП «Славутський бетонно-розчинний завод», вул. Військова, 21Е;
- ТОВ «Акріс Агро Груп»;
- ТОВ «Євробетон Славута», вул. Я. Мудрого, 70 «г, д»;
- СК «Тако»;
- Мельничук О.І.;
- ФОП Репікова О.А., вул. Я. Мудрого, 85.

Керуючись п.37 ч.1 ст.26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статтями 9, 93 Водного кодексу України, на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року №2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів», з метою утримання правового режиму поясів Зони санітарної охорони артезіанських свердловин водозаборів Славутська міська рада від 31.01.2013р. за №3-1586 затвердила розраховані зони санітарної охорони артезіанських свердловин, які розташовані на промайданчиках. Слід зауважити, що наявні водоносні горизонти є слабо захищеними. Усі експлуатаційні свердловини на родовищі споруджені і введені в експлуатацію в минулі десятиліття. Свердловини оснащені видобувним та контрольно-вимірювальним устаткуванням. Над свердловинами влаштовані над каптажні споруди, довкола свердловин – зони санітарної охорони. На родовищі наявні усі необхідні комунікації, у тому числі водогони, накопичувальні ємності, лінії електропередач, трансформаторні підстанції, під'їзні дороги. Потреба у виконанні підготовчих і будівельних робіт, а також у використанні додаткових земельних ділянок та інших природних ресурсів відсутня. Видобування підземних вод на спорудженому раніше водозаборі практично не чинить негативного впливу на атмосферне повітря, ґрунт, об'єкти рослинного, тваринного світу, матеріальні об'єкти та об'єкти природно-заповідного фонду, не супроводжується суттєвим шумовим, вібраційним, світловим, тепловим, радіаційним забрудненням та випромінюванням. Тому, в межах впливу водозаборів, особливо в ЗСО недопустимим є проведення будь-яких робіт та розміщення об'єктів, які можуть бути потенційними забруднювачами всіх складових навколишнього природного середовища – повітря, ґрунтів, вод тощо.

Каналізування громади здійснюється загальноміською централізованою системою каналізації. Слід зазначити, що сама система каналізування громади потребує реконструкції та відновлення, оскільки основна частина каналізаційного господарства використала свій технічний ресурс, в результаті у аварійному стані перебувають близько 25% мереж міста. Викликає занепокоєння і стан водовідведення – житловий сектор міста обладнаний централізованою системою каналізації на 88,0% від загальної площі. Садибна забудова частково не каналізована, користуються вигрібами.

Ситуація погіршується наявністю в громаді об'єктів з недосконалим вирішенням очистки стічних вод, насичених органічними сполуками (АЗС, гаражі, відстійники хімічного виробництва тощо).

Дошова каналізація громади налічує 4 витоки у річки і лише один з них обладнаний очисними спорудами.

Заходи щодо охорони водного басейну

Залишкові забруднюючі речовини з будівельних майданчиків, промислових об'єктів можуть потрапляти в річки, стави та інші водні об'єкти, що погіршує якість води, зменшує біорізноманіття водних екосистем.

Можливе погіршення гідрологічного режиму водойм через зміну ландшафтного покриття, забудову прибережних зон та збільшення обсягів водовідведення.

Заходи по охороні водного басейну необхідно передбачити відповідно до вимог Водного кодексу України, Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів» зі змінами, постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами», ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 08.04.2013 № 133, ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово- комунального господарства України від 08.04.2013 № 134, ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова території», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.04.2019 № 104.

Основними заходами по оздоровленню водного басейну є:

- винесення в натуру першого поясу суворого режиму зони санітарної охорони підземних джерел, встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон поверхневих водних об'єктів та утримання їх в належному стані;
- здійснення спеціального водокористування лише за наявності дозволів на спеціальне водокористування;
- дотримання підприємствами-користувачами встановлених у дозволах на спеціальне водокористування лімітів забору та використання води, лімітів скидання та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти;
- будівництво очисних споруд і систем та інших водогосподарських споруд, а також утримання їх в належному технічному стані;
- дотримання режиму обмеженої господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг водних об'єктів та регулювання режиму господарської діяльності на земельних ділянках водоохоронних зон водних об'єктів;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану поверхневих водних об'єктів (річок, струмків);
- запобігання виникненню аварійних ситуацій на водопроводах і очисних спорудах;
- створення більш чистого виробництва, замкнених (безстічних) систем виробничого водопостачання, впровадження мало- і безводних технологій, забезпечення повторного використання стічних вод.

Земельні ресурси

Земельні ресурси є одним із основних складових природних ресурсів, що забезпечують життєдіяльність суспільства. Вони створюють базу для розвитку різних галузей, таких як сільське господарство, будівництво, лісове господарство та інші. У контексті Хмельницької області земля має важливе значення для забезпечення

продовольчої безпеки, екологічного балансу та соціального розвитку.

Земельний фонд Хмельницької області складає понад 2,0 млн гектарів, з яких значна частина (приблизно 75%) використовується для сільськогосподарських цілей. Це включає рілля, сіножаті, пасовища та багаторічні насадження. У користуванні сільськогосподарських підприємств знаходяться 1/3 земель від загальної площі. В структурі сільськогосподарські угіддя займають 75,9 %, в тому числі ріллі – 60,8 %, перелогів – 0,02 %, багаторічних насаджень – 2,02 %, сіножатей і пасовищ – 13,1 %. Основною характеристикою цих земель є їхня висока родючість, зокрема переважання чорноземів, що забезпечують продуктивність сільського господарства. Решту території займають ліси, території, що вкриті поверхневими водами, населені пункти, промислові об'єкти та шляхи сполучення.

По Славутській міській територіальній громаді земельний фонд складає 2,6 тис га, з них 0,5 тис га (19,2%) – сільськогосподарські угіддя. У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 100,0 %. Площа лісових та лісовкритих площ становить 0,3 тис. га (11,5%). Під забудованими землями зайнято орієнтовно 1,5 тис. Га (57,7 %).

В тому числі по селах Варварівка та Голики земельний фонд складає 4,7 тис га, з них 0,8 тис га (17,9%) - сільськогосподарські угіддя. У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 56,0 %.

Площа лісових та лісовкритих площ становить 3,5 тис. Га (74,5%). Під забудованими землями зайнято 0,07 тис. га.

Для визначення рівня забруднення об'єктів довкілля залишковими кількостями засобів хімізації на території Хмельницької області було проаналізовано 129 проб ґрунту. Забруднених зразків не виявлено. Показники вмісту залишкових кількостей пестицидів не перевищували 0,005 мг/кг ґрунту.

Результати досліджень показали, що у відібраних зразках вміст солей важких металів (свинцю, кадмію) у жодному випадку не перевищував гранично-допустимих концентрацій. Середній вміст свинцю по обстежених районах на чисту площу становив 0,63 мг/кг, на забруднену – 1,31 мг/кг ґрунту (ГДК - 6,0 мг/кг), кадмію на чисту площу – 0,08 мг/кг, на забруднену – 0,12 мг/кг (ГДК – 0,6 мг/кг), міді – 0,21 мг/кг (ГДК – 3,0 мг/кг), цинку – 0,47 (ГДК – 23,0 мг/кг).

У 2023 році на вміст залишкових кількостей пестицидів (ГХЦГ, ДДТ) було проаналізовано 1 зразок продукції рослинництва та проведено 2 аналізи.

У проаналізованих зразках залишки ГХЦГ і ДДТ не перевищують гранично-допустиму концентрацію.

За звітний період лабораторією аналітичного забезпечення агрохімічних досліджень та якості продукції на вміст важких металів було досліджено 1 зразок продукції рослинництва. Перевищень граничнодопустимої концентрації важких металів не виявлено.

Відомостей щодо екстремально високих випадків забруднення ґрунтів на території Славутської міської територіальної громади не надходило, радіаційний фон в межах норми.

Ґрунти сформувалися в основному на породах легкого складу під лісовою і трав'яною рослинністю в умовах неглибокого залягання ґрунтових вод. Це переважно дерново-підзолисті лучні ґрунти. Та частина де лежить місто - це вкрита пісками рівнина, що являє собою продовження (по долині річки Горинь) західноукраїнського (волинського) Полісся і відома під назвою Острозької низовини.

Урбанізований (планувальний каркас) представлений мережею магістральних вулиць і доріг (основних планувальних осей міста), та громадським центром міста (композиційних вузлів).

Площа Славутської міської територіальної громади становить - 6987,6 гектарів. Місто має більше 128 вулиць та провулків, село Варварівка – 6, село Голики – 7.

Геохімічного обстеження території громади щодо забруднення ґрунтового покриву важкими металами, їх солями, нафтопродуктами не проводились.

Забруднення ґрунтів на території Славутської міської територіальної громади, яке відбувається через механічне забруднення та проблеми з утилізацією побутових відходів, є важливою екологічною проблемою. Громада активно працює над покращенням ситуації шляхом впровадження роздільного збору сміття та модернізації системи поводження з відходами. Системи збору відходів в приватному секторі та на міському полігоні є ключовими заходами для мінімізації впливу відходів на довкілля.

На даний час у громаді існують підприємства, що проводять операції у сфері поводження з небезпечними відходами (збирання, зберігання, перевезення), маючи на цей вид діяльності відповідні дозволи. Джерелом механічного забруднення ґрунтів може бути несвоєчасна і неякісна санітарна очистка території. Відходи є основним регіональним фактором забруднення навколишнього середовища. Міграція токсичних компонентів призводить до забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря.

Джерелом екологічного впливу на території громади є кладовища, яких за даними КП «Славута- Сервіс» у громаді є 7 (сім). Три діючих, які розташовані: одне у місті Славута по вул. Б. Хмельницького, на якому щорічно здійснюється захоронення близько 400 осіб, одне у селі Голики та ще одне у селі Варварівка на яких щорічно захоронюють близько 10 осіб, (СЗЗ – 300 м). Чотири кладовища закритих: два по вул. Ярослава Мудрого та два по вул. Монастирській.

Актуальною проблемою залишається поводження з твердими побутовими відходами, обсяги накопичення яких щорічно зростають.

Основним способом видалення твердих побутових відходів є їх захоронення на полігонах та сміттєзвалищах області.

В Хмельницькій області розроблено проєкт Регіонального плану управління відходами у Хмельницькій області до 2030 року (далі - проєкт Регіонального плану), який відповідно до вимог частини четвертої та п'ятої статті 51 Закону України «Про управління відходами» щодо узгодженості регіональних планів управління відходами з Національним планом управління відходами, буде в подальшому скоригований під цільові показники, які будуть встановлені Національним планом.

Проєктом Регіонального плану передбачаються:

- нові об'єкти інфраструктури поводження з відходами (полігони твердих побутових відходів, заводи з оброблення твердих побутових відходів та, за потреби, інші об'єкти оброблення відходів для окремих видів відходів);
- покращення системи збирання, сортування, вивезення, повторного використання та перероблення відходів;
- інші необхідні заходи щодо удосконалення системи поводження з відходами, підвищення обізнаності щодо ефективного поводження з відходами серед населення області.

Всі без виключення полігони та сміттєзвалища твердих побутових відходів, що експлуатуються на території Хмельницької області, не відповідають вимогам ст. 32 Закону України «Про відходи», згідно якої заборонено з 1 січня 2018 року захоронення неперероблених (необроблених) побутових відходів. Рекультивація полігонів, розгортання та

ущільнення відходів на полігонах та сміттєзвалищах здійснюється щороку, по мірі необхідності та наявності коштів (за рахунок підприємств та місцевих бюджетів). Роздільний збір відходів в області запроваджено у 6 містах: Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Славута, Старокостянтинів, Нетішин та Волочиск.

Санітарний стан території громади визначається своєчасним збором побутових відходів централізованого накопичення та вивозу твердих побутових відходів на полігон ТПВ, розташований за межами міста Славута та експлуатується КП «Славута-Сервіс» згідно державного акту на право постійного користування земельною ділянкою для обслуговування діючого полігону твердих побутових відходів та паспорту місць видалення відходів. Життєдіяльність громади забезпечують комунальні підприємства: КП «Славутське ЖКО», КП «Славута-Сервіс», Славутське управління водопровідно-каналізаційного господарства.

На території Славутської міської територіальної громади де встановлено 144 контейнерних майданчиків на яких розміщено 528 євро-контейнерів для збору твердих побутових відходів, з них: 372 євро-контейнерів для збору змішаних твердих побутових відходів; 143 євро-контейнери для роздільного збору ПЕТ пляшок; 7 євро-контейнерів для роздільного збору скла; 6 євро-контейнерів для роздільного збору паперу.

На даний час розглядається питання щодо встановлення на території міського полігону твердих побутових відходів сміттесортувальної лінії. Встановлення даного обладнання дасть змогу вилучити значну частину ресурсоцінних компонентів із загальної маси побутових відходів, які знаходяться на міському полігоні твердих побутових відходів.

За звітний період приведено в належний санітарний стан полігон для знешкодження твердих побутових відходів та забезпечено його експлуатацію у відповідності з санітарно-гігієнічними вимогами та встановленою технологією. Вказаний полігон знаходиться на території площею 8 га.

Продовжується впровадження системи збору сміття та відходів в приватному секторі. Використання відходів в якості вторинної сировини є одним з головних напрямків вирішення проблеми зменшення екологічного навантаження на довкілля міста. На полігоні ТПВ за звітний період (станом на 01 жовтня 2024 року) було захоронено більше 37519 м³ побутових відходів, в т.ч. 28910 м³ від населення та 8578 м³ від інших споживачів, роздільно зібраних відходів (ПЕТ) — 33,1 т.

Заходи щодо охорони ґрунтів

Реалізація Програми може призвести до ущільнення ґрунтів, зменшення родючості, а також до їх ерозії, зокрема внаслідок земляних робіт, без достатнього збереження природного покриття та органічного складу ґрунту.

Забруднення ґрунтів може бути спричинене викидами з транспортних засобів, забрудненням водою, а також діяльністю промислових об'єктів, що використовують хімічні речовини.

Заходи по оздоровленню ґрунтів передбачаються відповідно до вимог даних діючих документів:

- Земельний кодекс України;
- Закон України «Про управління відходами»;
- Закон України «Про охорону земель».

Згідно ст. 164 Закону «Про охорону земель» потрібно дотримуватись таких вимог встановлених даним законом:

- обґрунтування і забезпечення досягнення раціонального землекористування;
- захист сільськогосподарських угідь, лісових земель та чагарників від необґрунтованого їх вилучення для інших потреб;

- захист земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, переосушення, ущільнення, забруднення відходами виробництва, хімічними та радіоактивними речовинами та від інших несприятливих природних і техногенних процесів;
- збереження природних водно-болотних угідь;
- попередження погіршення естетичного стану та екологічної ролі антропогенних ландшафтів;
- консервацію деградованих і малопродуктивних сільськогосподарських угідь;
- створена система моніторингу та заходи екологічної безпеки, які спрямовані на захист нормально стану повітря, ґрунту та підземних вод.

Згідно Постанови КМУ №827 від 14.08.2019р. «Щодо здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» та «Правил експлуатації полігонів твердих побутових відходів» КП «Славута-Сервіс» 2 рази на рік на міському сміттєзвалищі проводить дослідження повітря на вміст шкідливих речовин. Відбір проб проводить Славутське відділення ДУ «Хмельницький обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України». Також, 2 рази на рік проводиться відбір проб ґрунту на вміст шкідливих речовин, що передбачено «Правилами експлуатації полігонів ТПВ. Відбір проб проводить акредитована лабораторія Приватного підприємства Науково – виробнича фірма «Альтвест».

Важливим питанням залишається потрапляння ресурсоцінних відходів на полігон ТПВ. Законом України «Про управління відходи» передбачає обов'язкове сортування відходів та поступове зменшення обсягів їх захоронення шляхом розширення переробки. Це означає, що заборона на захоронення неперероблених відходів залишається актуальною і підкріплюється новим законодавством.

Згідно Програми управління твердими побутовими відходами в Славутській міській територіальній громаді на 2023-2027 роки продовжується впровадження роздільного збирання корисних компонентів твердих побутових відходів. Роздільне збирання відходів здійснюється з метою зменшення їх кількості на полігонах захоронення відходів, одержання вторинної сировини та вилучення ресурсоцінних компонентів, що є у складі відходів, поліпшення екологічного стану довкілля.

За період 2025-2027 роки у Славутській міській територіальній громаді передбачається здійснити наступні заходи щодо організації роздільного збирання ресурсоцінних компонентів:

- розширення зони роздільного збирання відходів;
- придбання сучасних контейнерів та сміттєзбиральної техніки для унітарного та роздільного збирання відходів;
- встановлення на міському полігоні ТПВ сортувальної лінії.

Побутові відходи сортуються та відправляються на полігон твердих відходів (паспорт МВВ від 29.09.2014 №27), який розташований на відстані 10 км від м. Славута (за межами населеного пункту) із встановленою санітарно-захисною зоною – 500 метрів.

Флора і фауна

Загальна площа зелених насаджень загального користування у місті складає 55,9 га. До них відносяться: парк «Славутський» - пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення площею 6,5 га, пляж на річці Утка, сквери, алеї, зелені зони, лісопаркова зона тощо. В місті понад 310 га неорганізованих зелених зон. Площа існуючих зелених насаджень загального користування на одного жителя міста становить біля 16 м² при нормі біля 17м². В місті необхідно провести паспортизацію усіх зелених насаджень. Загальний стан озеленення

міста можна вважати задовільним. Значна увага приділяється квітникам. Вони реконструюються і відновлюються протягом весняно-осіннього сезону. В місті також наявні негативні наслідки антропогенного впливу на зелені насадження. Місцями сформувались осередки розвитку та поширення бур'янів, які потребують вивчення питання та активного застосування заходів викорінення явища та санації території.

Соснові ліси, що оточують Славуту, приурочені до дерново-підзолистих супіщаних і піщаних ґрунтів Шепетівського Полісся. Деревостани складає сосна звичайна. Разом з нею ростуть береза бородавчаста, значно рідше – дуб звичайний та ялина європейська. Корінні деревостани сосново-дубових лісів звичайно двох'ярусні. У першому ярусі – сосна, інколи береза бородавчаста, у другому – дуб звичайний. Поширені такі типи лісів, як сосновий ліс чорницевий, сосновий ліс вересовий, сосновий ліс лишайниковий.

Фауна хребетних хвойно-широколистяних лісів змінюється залежно від пори року, віку та складу насадження. Більше половини площі лісових масивів займають грабняки з слаборозвинутим підліском та трав'яним покривом, але вони є мало сприятливі для існування фауни наземних хребетних. Молоді насадження відзначаються дуже добрими захисними умовами, і тут взимку концентруються зайці-русаки, лиси, вовки, козулі, кабани. Птахів тут мало, особливо взимку. У середньовікових насадженнях кращі кормові умови, і тут живе чимало видів птахів, два-три види дятлів, до п'яти видів синиць, сойки, а в певні сезони року – дрозди, зяблики, вівсянки, ковалики, щеврики, костогризи. Також мешкають такі ссавці – вовки, білки, лісові куниці, деякі види мишовидних гризунів та комахоїдних.

Для лісових формацій типові такі земноводні: трав'яна та гостроморда жаби, квакша, червоночерева кумка, звичайна та зелена ропухи. Влітку та восени під гнилими колодами, пеньками, купами хмизу скупчуються звичайні та гребенясті тритони, які тут і зимують. Плазуни водно-болотного зооценозу тепер дуже рідкісні. Подекуди можна спостерігати болотяну черепаху, звичайного та водяного вужів, живородящу ящірку. На піщаних косах зрідка трапляються прудкі ящірки, а по вересових пустищах, які підходять до водойм, – веретільниці.

Програма може призвести до втрати природних середовищ існування для флори та фауни внаслідок забудови, сільськогосподарського використання земель та знищення природних екосистем (лісів, лук, боліт).

Заходи для збереження біорізноманіття:

- Створення нових природоохоронних територій і об'єктів природно-заповідного фонду.
- Відновлення природних екосистем, зокрема лісових масивів, а також створення екологічних коридорів для тварин.
- Реалізація заходів з охорони та збереження рідкісних видів флори і фауни.

Здоров'я населення

Стан атмосферного повітря – один з головних чинників, які впливають на здоров'я населення.

Забруднення повітря і води внаслідок діяльності промислових об'єктів і транспорту, утворення відходів, може вплинути на здоров'я населення.

Щороку по всій країні в атмосферу виділяється близько 17 млн. т шкідливих речовин. Стан атмосферного повітря в Україні викликає занепокоєність екологічних організацій та медиків. Згідно з даними Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я забруднення повітря є основним екологічним чинником збільшення захворюваності.

Ведення активних бойових дій на території країни серйозно погіршує якість повітря. Наслідки від цього можуть мати довгостроковий негативний вплив на здоров'я населення.

Стан повітря погіршується через бойові дії у прямий та непрямий способи. Прямий вплив бойових дій – це детонування снарядів, використання артилерійської зброї та авіабомб. Водночас станом на 1 вересня 2024 року російська армія випустила по Україні понад 11 466 ракет. У деяких випадках ці ракети влучали в українські склади боєприпасів, які теж детонували. Від таких вибухів в атмосферне повітря викидаються свинець, сажа, вуглець й інші шкідливі речовини. А залишки снарядів містять сірку, мідь, залізо та вуглець. При потраплянні у ґрунт вони забруднюють воду, а згодом отруюють людей і тварин.

Непрямий вплив бойових дій – це пожежі в екосистемах, вибухи нафтобаз, атаки на промислові об'єкти та склади небезпечних відходів, як-от пінополіуретан, мінеральні добрива, лакофарбові вибори, аміачна селітра тощо. Нафтобази були й залишаються однією з головних цілей російських ракет. Влучання в об'єкти нафтової інфраструктури були причиною пожеж на нафтобазах в атмосферне повітря викидаються важкі метали, діоксид сірки, сажа, окиси азоту тощо. Такі викиди шкодять здоров'ю людей, а забрудники, які потрапляють у ґрунт, з часом погіршують якість підземних та поверхневих вод. А обсяг викидів від загоряння лісів, нафтобаз та інших об'єктів становить близько 182 мільйони тонн шкідливих речовин.

Неухильне зростання надходжень токсичних речовин в атмосферу насамперед позначається на здоров'ї населення. Оксиди вуглецю, сірки, азоту, вуглеводні, сполуки свинцю, пил, що надходять в атмосферу, здійснюють різний токсичний вплив на організм людини.

Забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я людини та на навколишнє природне середовище різними способами - від прямої і негайної загрози (дуже забруднене повітря тощо) до повільного й поступового руйнування різних систем життєзабезпечення організму. У багатьох випадках забруднення повітряного середовища порушує структурні компоненти екосистеми настільки, що регуляторні процеси не в змозі повернути їх у первісний стан і в результаті механізм гомеостазу не спрацьовує. Фізіологічний вплив на людський організм головних забруднювачів (полутантів) має дуже серйозні наслідки. Так, діоксид сірки, поєднуючись з вологою, утворює сірчану кислоту, яка руйнує легеневу тканину людини та тварини. Пил, що містить діоксид кремнію (SiO_2), викликає важке захворювання легенів - силікоз. Оксиди азоту подразнюють, а у важких випадках й роз'їдають слизові оболонки, наприклад, очей, легенів, беруть участь в утворенні отрутних туманів тощо. Вони є особливо небезпечними, якщо утримуються в забрудненому повітрі разом із діоксидом сірки та іншими токсичними сполуками. У цих випадках навіть при малих концентраціях забруднюючих речовин виникає ефект синергізму, тобто посилення токсичності всієї газоподібної суміші. Широко розповсюджена дія на людський організм оксиду вуглецю (чадного газу). При гострому отруєнні з'являється загальна слабкість, запаморочення, нудота, сонливість, втрата свідомості, можливий летальний випадок (навіть через три-сім днів). Однак через низьку концентрацію в атмосферному повітрі, як правило, не викликає масових отруєнь, хоча й дуже небезпечний для осіб, що страждають на анемію та серцево-судинні захворювання.

Серед зважених твердих часток найнебезпечніші частки розміром менше 5 мкм, які здатні проникати в лімфатичні вузли, затримуватися в альвеолах легенів, засмічувати слизові оболонки. Досить несприятливі наслідки, які можуть позначатися на величезному інтервалі часу, пов'язані з такими незначними за обсягом викидами, як свинець, бенз(а)пірен, фосфор, кадмій, миш'як, кобальт та інші. Вони пригнічують кровотворну систему, викликають

онкологічні захворювання, знижують опір організму інфекціям тощо. Пил, що містить сполуки свинцю та ртуті, має мутагенні властивості й викликає генетичні зміни в клітинах організму. Забруднення атмосферного повітря сприяє зниженню імунобіологічної резистентності організму, погіршенню показників фізичного розвитку дітей, підвищенню загальної захворюваності населення. В наш час не можна не зважати на шкідливу дію канцерогенних речовин навколишнього середовища на організм людини.

Зміну клімату Землі пов'язують з концентрацією вуглекислого газу в атмосфері. Зростаюче спалювання палив зумовлює підвищення вмісту вуглекислого газу відносно норми. У земній атмосфері вуглекислий газ діє як скло у парнику: пропускає сонячне випромінювання на Землю і затримує тепло розігрітої Сонцем Землі. Це явище отримало назву «парникового ефекту». Найнеприємнішими наслідками такого явища є значне збільшення посушливості у середніх широтах (в основному зернових районах Землі) та підйом рівня Світового океану на 2- 3 м за рахунок танення полярних льодовиків (викличе затоплення багатьох прибережних ділянок). Моделлю такого наслідку «парникового ефекту» є клімат на Венері, в атмосфері якої є до 98 % вуглекислого газу, а материк розігрітий до 500° С. Таким чином, забруднення атмосфери, викликане діяльністю людини, має значний вплив на життя на Землі.

За інформацією по захворюваності населення по КП «Славутський центру ПМСД» по Славутській міській територіальній громаді за 2023 рік захворюваність населення становить:

- хвороби ендокринної системи – 34,3/тис осіб;
- хвороби системи кровообігу – 448,8/тис осіб;
- хвороби органів дихання – 203,3/тис осіб;
- хвороби органів травлення – 87,5/тис осіб;
- хвороби шкіри – 0,9/тис осіб, - інфекційні хвороби — 0,5/тис осіб, новоутворення — 0,08/тис осіб, хвороби крові та кровотворних органів — 8,8/тис осіб, хвороби нервової системи — 11,1/тис осіб, хвороби ока та придатного апарату — 1,3/тис осіб, хвороби вуха та соскоподібного відростку — 0,9/тис осіб, хвороби кістково-м'язової системи — 25,7/тис осіб, хвороби сечостатевої системи — 16,8/тис осіб.

Таким чином, територія Славутської міської територіальної громади має ряд екологічних проблем, які опосередковано разом з іншими соціально-економічними чинниками впливають на стан здоров'я та соціальний добробут населення.

У Програмі соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік передбачено цілі та основні завдання, спрямовані на вирішення соціально- економічних та екологічних проблем, тому у разі її неприйняття прогнозовано відбудеться загострення зазначених вище проблем, що негативно вплине на стан довкілля і здоров'я людей, комфортність проживання та унеможливить стабільний соціально-економічний розвиток громади.

Зростання захворюваності відзначається з цілого ряду класів хвороб. У дорослих це інфекційні та інші хвороби, захворювання крові і кровотворних органів, нервової системи й органів почуттів, системи кровообігу, органів травлення, кістково-м'язової системи і сполучної тканини, уроджені аномалії, травми й отруєння. З метою посилення первинної профілактики захворювань серед населення прийняті заходи з посилення моніторингових спостережень за впливом факторів середовища життєдіяльності на здоров'я людини, при цьому особлива увага приділялась моніторинговим спостереженням за якістю питної води, атмосферного повітря населених пунктів, води водних об'єктів в місцях водокористування населення. Забезпечення населення питною водою гарантованої якості відноситься до загальнодержавної проблеми.

Оцінка основних факторів впливу на стан довкілля, у тому числі здоров'я населення

Незважаючи на численні розробки, актуальним залишається питання статистичного моніторингу антропогенного навантаження як на довкілля, так і на людину. В умовах переходу України до сталого розвитку статистична оцінка забруднення та охорони атмосферного повітря займає вагоме місце у проведенні досліджень у сфері забруднення та охорони життєвого простору людини.

В атмосферне повітря потрапляє велика кількість забруднюючих речовин, які несуть не тільки екологічну шкоду природному середовищу, але й містять у собі загрозу для здоров'я людини. Атмосферне повітря забруднюється різними газами, суспендованими дрібними часточками і рідкими речовинами, які негативно впливають на живі істоти, погіршуючи умови їх існування. Джерела його забруднення можуть бути природними і антропогенними.

Природні забруднення атмосфери здебільшого не завдають великої шкоди людині, бо відбуваються за певними біологічними законами і регулюються кругообігом речовин, виявляються періодично.

Антропогенне забруднення атмосфери відбувається внаслідок зміни її складу та властивостей під впливом діяльності людини. Антропогенні забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами спричиняються стаціонарними джерелами та пересувними засобами.

Часто хронічний вплив токсичної речовини призводить до зниження захисних сил організму, що проявляється в підвищенні загальної захворюваності або в зниженні працездатності. У зв'язку із забрудненням атмосферного повітря зростає частота хронічних неспецифічних захворювань бронхолегеневої системи, стають більш тяжкими серцево-судинні захворювання. Під впливом окису вуглецю розвивається більш виражений і ранній атеросклероз, змінюється серцево-судинна провідність. Забруднення атмосферного повітря великодисперсним пилом сприяє захворюванню очей. Населення, що проживає в районах із сильним забрудненням атмосферного повітря, в 3-5 разів частіше хворіє на бронхіт, пневмонію, ангіну, ніж населення чистих районів. Різне підвищення концентрації домішок, що зберігається протягом декількох днів, збільшує смертність людей літнього віку від респіраторних і серцево-судинних захворювань. Забруднення атмосферного повітря, окрім прямої шкоди здоров'ю людей, негативно впливає на рослинний та тваринний світ, а саме призводить до уповільнення росту зелених насаджень, зменшення чисельності окремих видів рослин та тварин, зниження родючості ґрунтів та якості сільськогосподарської продукції.

Ступінь забруднення атмосферного повітря є визначаючим фактором для росту, розвитку, продуктивності рослин і екологічного благополуччя наземних екосистем в цілому. Коли вміст деяких складових газового середовища перевищує критичний рівень адаптації і стійкості, настає стресова реакція і порушується функціонування найбільш чутливих компонентів системи.

Зараз серед основних ефектів забруднюючих атмосферу сполук на різні рівні організації екосистем виділяють такі: накопичення забруднювальних речовин у рослинах та інших компонентах екосистем (ґрунт, лісова підстилка, поверхневі та ґрунтові води); порушення у різних представників рослинної та тваринної світу в зв'язку із забрудненням їх продуктів харчування (наприклад, флюороз); зниження видової різноманітності, обумовлене у т. ч. і зміною умов конкуренції; порушення взаємозв'язків у спільнотах і в екосистемі в цілому; порушення біохімічних циклів; зниження стабільності екосистем і послаблення її здатності до саморегуляції. Найбільш небезпечними для рослин є сірчистий ангідрид, фтормісткі сполуки та смог усіх типів. Внаслідок надлишку в повітрі сірчистого ангідриду

листя дерев темнішає, зморщується й опадає, а голки хвойних дерев стають спочатку темно-червоними, а потім засихають. Листя культурних рослин знебарвлюється, опадає, і вони гинуть. Листя і квіти під дією фтору бліднуть, укриваються плямами й опадають.

Великої шкоди зеленим насадженням завдають оксид вуглецю, хлор і хлористоводнева кислота, а також вуглеводні, зокрема, бензол, антрацен, бенз(а)пірен. Особливо негативно діють на рослини відпрацьовані гази автотранспорту, що спричиняє масове всихання дерев, чагарників і трав'яної рослинності.

Забруднення повітря відпрацьованими газами автомобілів призводить до утворення фотооксидантів (фотохімічних окисників), що є джерелами вторинного забруднення повітря. Рослини по-різному реагують на забруднення повітря, найбільш вразливими є яблуня, береза, груша, сосна, а більш стійкими - вишня, бузок, дуб тощо. Внаслідок забруднення повітря та під впливом інших антропогенних факторів тривалість життя дерев у населених пунктах значно менша, ніж у лісі. Для прикладу, граничний вік липи, ясеня та в'яза в лісі становить 250-400 років, а в місті - всього 40-80 років. Атмосфера володіє здатністю до самоочищення від забруднювальних речовин. Повітряні потоки, що переносять забруднення, очищуються, зустрічаючи на своєму шляху зелені насадження. На деревах осаджуються не тільки тверді частки, але й леткі речовини. Саме завдяки здатності хімічних речовин проникати у тканини рослин зелені насадження здатні мінімізувати вплив забруднювачів та багатьох інших негативних факторів (шум, вібрація) на організм людини. В населених пунктах з промисловими об'єктами та інтенсивним рухом автотранспорту наявність зелених і паркових зон приносить не лише естетичне задоволення, а й неабияку користь. Тому, важливим напрямком роботи в межах населених пунктів є збільшення зелених зон та створення територій і об'єктів природно-заповідного фонду, що охороняються законодавством, а саме парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, дендропарків та охорона вікових дерев тощо. Основними причинами забруднення атмосфери є використання технологій, велика частина яких не відповідає сучасним екологічним вимогам, із значною частиною морально застарілого і фізично зношеного устаткування, невиконання у встановлені терміни атмосферно-захисних заходів щодо зниження шкідливих викидів, низький рівень експлуатації пилогазоочисних споруд.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря міста є:

- застарілі технології та устаткування, які функціонують на базі деяких підприємств і які вже не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;
- забруднення атмосферного повітря автотранспортом.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря пересувними джерелами є:

- використання палива, яке не відповідає сучасним екологічним нормам;
- навантаження автошляхів транзитним транспортом;
- відсутність нейтралізаторів в основній масі автомобілів вітчизняних марок і старих іномарок.

Основні причини понаднормативного забруднення атмосферного повітря міста є:

- великі обсяги утворення і накопичення промислових відходів;
- великі обсяги накопичення твердих побутових відходів;
- відсутність переробки твердих побутових відходів.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Забруднення навколишнього середовища, зокрема відходами виробництва і споживання, є надзвичайно важливим і актуальним для громади. Відсутність ефективної системи поводження з відходами має серйозний вплив на екологічний стан, і це стає все більш помітно, якщо не вживаються заходи для боротьби з цими проблемами.

Накопичення відходів у місцях видалення без належного управління може призвести до значного антропогенного навантаження на довкілля. Одним із основних наслідків є забруднення ґрунтів, водних ресурсів і атмосфери. Важливо зазначити, що відходи можуть проникати в землю та водні об'єкти, погіршуючи якість води та ґрунтів. Наприклад, скиди забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств можуть значно погіршити стан водних ресурсів, що, в свою чергу, впливає на екосистеми та здоров'я людей.

Забруднення водних об'єктів через порушення екологічних норм у межах прибережних захисних смуг та водоохоронних зон є серйозною проблемою. Це може призвести до зниження якості води в річках, що негативно позначається як на флорі та фауні водних об'єктів, так і на здоров'ї населення, яке залежить від цих ресурсів для питного водопостачання та інших потреб.

Низький рівень екологічної культури серед представників бізнесу та населення є важливим чинником, який ускладнює боротьбу з екологічними проблемами. Без належного розуміння важливості збереження природних ресурсів та відповідального ставлення до поводження з відходами значно зростає ймовірність забруднення довкілля. Це підкреслює необхідність просвітницької роботи серед мешканців громади та організацій, що працюють у регіоні.

Враховуючи, що Славутська міська територіальна громада межує з іншими громадами колишнього Славутського району, спільні фізико-географічні та екологічні характеристики можуть означати, що екологічні проблеми на території можуть мати трансграничний характер. Тому важливо, щоб зусилля з покращення стану довкілля були об'єднані на рівні кількох громад, а також щоб були розроблені та реалізовані спільні стратегії для збереження природних ресурсів і боротьби з забрудненням.

З метою покращення екологічної ситуації необхідно створювати ефективні системи поводження з відходами, стимулювати зменшення їх кількості через рециклінг та повторне використання ресурсів, а також посилювати контроль за діяльністю промислових підприємств у контексті їхнього впливу на навколишнє середовище.

На території Славутської міської територіальної громади наявні території Смарагдової мережі Iziaslavsko-Slavutytskyi (код UA0000123).

Оцінка ймовірних ризиків впливу від реалізації Проєкту на території Смарагдової мережі

Проєкт передбачає реалізацію низки заходів, що можуть мати вплив на території Смарагдової мережі, включаючи природні коридори та екосистеми, що є частиною цієї мережі. Оцінка ймовірних ризиків дозволяє запобігти негативним наслідкам і забезпечити належний захист природних територій, що входять до Смарагдової мережі, та їхніх екосистемних функцій.

1. Зміна екологічних умов:

- Вплив на стан екосистем може бути пов'язаний з реалізацією інфраструктурних проєктів (дороги, водні об'єкти, забудова), які можуть призвести до фрагментації середовища, порушення природних процесів та зменшення біорізноманіття.
- Ризик змін у гідрологічному режимі територій, таких як зміни в рівнях води, зливи, ерозія, що можуть призвести до погіршення стану екосистем у межах Смарагдової мережі.

2. Забруднення навколишнього середовища:

- Техногенні ризики, такі як забруднення ґрунтів, води і повітря від реалізації проєктів, що можуть негативно впливати на здоров'я видів флори і фауни, що охороняються в межах Смарагдової мережі.
- Збільшення рівня шумового та вібраційного навантаження в результаті будівельних робіт, транспорту та інших людських діяльностей, що можуть перешкоджати міграції видів.

3. Модифікація природних коридорів:

- Можлива ізоляція або порушення природних коридорів, що є важливими для міграції видів між різними територіями мережі. Це може привести до втрати генетичного різноманіття і зменшення життєздатності популяцій.
- Будівництво об'єктів інфраструктури може перешкодити нормальному руху тварин через екологічні коридори, що ускладнить їх адаптацію та виживання.

4. Конкуренція з місцевими видами:

- У разі введення нових видів або змін у ландшафтних характеристиках території можливе зниження чисельності місцевих видів через конкуренцію або зміни в харчових ланцюгах.

5. Підвищення антропогенного навантаження:

- У зв'язку з розвитком інфраструктури на територіях Смарагдової мережі можливе збільшення антропогенного навантаження (туризм, рекреація, сільськогосподарська діяльність), що може призвести до деградації екосистем та порушення природного середовища для охоронюваних видів.

Мітки для мінімізації ризиків:

1. *Попередні екологічні оцінки та моніторинг:* Проведення ретельних екологічних оцінок перед реалізацією Проєкту та постійний моніторинг впливу на природні середовища Смарагдової мережі, щоб своєчасно виявляти можливі ризики та їх нейтралізувати.
2. *Запровадження екоінженерних заходів:* У разі виникнення ризиків, пов'язаних з інфраструктурними проєктами, можуть бути застосовані екоінженерні рішення, спрямовані на мінімізацію впливу на екосистеми, наприклад, створення екологічних переходів для тварин або побудова енергоефективних і екологічно чистих об'єктів.
3. *Охорона природних коридорів:* Під час проектування нових об'єктів необхідно враховувати збереження природних коридорів і зв'язків між територіями Смарагдової мережі, що сприятиме збереженню міграційних шляхів для диких тварин.

4. *Залучення місцевих громад і експертів:* Важливо залучати місцеві громади, екологів і природоохоронців до обговорення і прийняття рішень щодо впливу на території Смарагдової мережі, щоб забезпечити комплексний підхід до захисту цих територій.
5. *Зниження антропогенного впливу:* Обмеження антропогенного навантаження на природні території через правильне планування рекреаційних зон, обмеження будівництва та інших людських дій, що можуть порушити екосистеми.

Ризики впливу на території Смарагдової мережі можуть бути значними, однак їх можна мінімізувати за допомогою ретельного планування, моніторингу, а також застосування ефективних природоохоронних заходів. Важливо передбачити ці ризики на етапі проектування та реалізації для збереження екологічної стабільності та біорізноманіття.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Сучасний стан навколишнього природного середовища у Хмельницькій області можна охарактеризувати, як відносно стабільний. У порівнянні з іншими регіонами Хмельниччини північна частина області відзначається високим промисловим потенціалом, тому екологічних проблем, які потребують термінового вирішення, є чимало.

Основні екологічні проблеми:

- забруднення атмосферного повітря внаслідок викидів шкідливих речовин від діючих підприємств та об'єктів транспортної інфраструктури. Розвиваються та нарощують виробництва ТОВ «Аква-Родос», ТОВ «Родорс», ПрАТ «Геберіт Керамік Продакшн», ТОВ «Ювента», ТОВ «Сансервіс». При цьому в них виникає потреба в отриманні додаткових земельних ділянок під нові промислові об'єкти, потребують вирішення питання щодо забезпечення проектної забудови електро-, газо-, водо-, постачанням, інтернет та телефонним зв'язком.

Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів в атмосферне повітря. Проте, реалізація проекту згідно проектно-кошторисної документації на виконання робіт з будівництва зовнішніх мереж водопостачання та каналізації Індустріального парку ймовірно може призвести до збільшення викидів забруднюючих речовин, що обумовлює необхідність проведення оцінки впливу на довкілля (пункт десятий частини третьої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» – облаштування індустріальних парків).

Програмою передбачено проведення капітальних та поточних ремонтів прибудинкових територій, реконструкцію вулично - дорожньої мережі, проведення модернізації устаткування об'єктів комунальної теплоенергетики, нове будівництво артезіанської свердловини і питного водопроводу в с. Варварівка, реконструкцію водопровідних та каналізаційних мереж, міського полігону ТПВ, капітальний ремонт будівель закладів освіти, культури, медичних закладів, ЦНАПу, спортивних об'єктів.

При будівництві зазначених вище об'єктів інфраструктури вплив на атмосферне повітря здійснюватиметься за рахунок проведення земляних, будівельних, зварювальних, фарбувальних робіт. В процесі реалізації проектних рішень в атмосферне повітря в основному надходитимуть речовини у вигляді пилу, заліза оксиду, марганцю оксиду, азоту оксидів, вуглецю оксиду тощо. За рахунок роботи двигунів автотранспортних засобів, задіяних на постачанні і монтажі устаткування, в атмосферне повітря надходитимуть азоту оксид, вуглецю оксид, діоксид сірки, сажа, сірководень. Також ці види діяльності будуть

потенційно небезпечними для ґрунтового покриву. Негативний вплив відбуватиметься на стадії будівництва внаслідок розробки котлованів, прокладання комунікаційних і технологічних кабелів і систем, будівництва доріг і проявлятиметься в руйнуванні та деградації ґрунтового шару. В цілому вплив цих факторів тимчасовий і розрахований виключно на період будівництва.

Утворення будівельних та побутових відходів також може обумовити забруднення та засмічення ґрунтового покриву. Після завершення будівництва запланованих об'єктів та рекультивації ризику негативного впливу на ґрунти та земельні ресурси значно зменшуються і можуть бути пов'язані із забрудненням та засміченням ґрунтового покриву побутовими відходами.

- забруднення атмосферного повітря внаслідок викидів шкідливих речовин від автодоріг Н-25 "Городище – Рівне – Старокостянтинів", Т-18-04 «Корець-Славути-Антоніни». На сьогодні можливість ризику для здоров'я людини від забруднення повітря не викликає сумніву, але якісні дані про кількісні ефекти впливу зустрічаються не так часто внаслідок того, що забруднення повітря широко розповсюджене і важко підібрати неекспоновані групи населення для контролю. За період, що аналізувався, не має достовірних даних щодо статистичних досліджень чіткої кореляції між рівнями забруднення довкілля і рівнем захворюваності;

- забруднення водних ресурсів – вода забруднена органічними сполуками, що виникає внаслідок потрапляння у водні об'єкти стоків з поверхні (побутові, сільськогосподарські). Якість води за санітарно-бактеріологічними показниками суттєво впливає на захворюваність гепатитом А, холерою, черевним тифом, гострими кишковими інфекціями, в т.ч. дизентерією та ін. Серед інфекцій, збудники яких передаються водним шляхом, провідне місце належить гепатиту А. Програма не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами скидів у поверхневі води;

- забруднення ґрунтів і земельних ресурсів – просочування в ґрунт нечистот з вигребів, звалищ відходів;

- забруднення ґрунтів, атмосферного повітря і водних ресурсів внаслідок потрапляння у них непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин.

На території громади виявлені місця накопичення заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин (далі - непридатні ХЗЗР), а саме складське приміщення колишнього заводу «Лотос», яке знаходиться за адресою: місто Славути по вул. Привокзальна, 1/1.

Заходами Програми охорони навколишнього природного середовища Славутської міської територіальної громади на 2021-2025 роки передбачено забезпечення екологічно безпечного зберігання, оброблення, утилізації, видалення і знешкодження відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин. Крім того пунктом 1.17 -1.18 напрямів діяльності та заходів Програми охорони навколишнього середовища Хмельницької області на 2021-2025 роки передбачено:

- проведення робіт із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) та тари від них, у тому числі з підготовки та вивезення їх з місць централізованого зберігання;

- проведення робіт по очищенню об'єктів та територій, забруднених непридатними або заборонених до використання ХЗЗР (обстеження та рекультивація порушених земель).

У 2021 році на виконання заходів Програми охорони навколишнього природного середовища на 2021-2025 роки з обласного бюджету виділено кошти на проведення робіт із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин та тари від них, у тому числі з підготовки та вивезення їх з місць централізованого зберігання, та забезпечено вивезення 34,078 т небезпечних речовин з території Славутської міської територіальної громади. Таким чином у громаді на території ліквідованого підприємства ЗАТ «Лотос» на даний час знаходиться 11,8543 т хімічних засобів захисту рослин, які заплановано утилізувати у 2024 році.

- недостатня кількість зелених насаджень загального користування у Славутський міській територіальній громаді, їх незадовільний стан

- малі площі територій з природоохоронним статусом, недостатньо ефективні природоохоронні заходи зі збереження біорізноманіття.

Перелік потенційно небезпечних об'єктів розташованих на території Славутської міської територіальної громади у 2024 році

№ з/п	Назва ПНО	Місце розташування ПНО	Вид небезпеки
1.	ТОВ «Західенергопостач» АЗС №14	м. Славута вул. Миру, 89а	Вибухопожежна
2.	АЗС ТОВ «ВСТ Ойл»	м. Славута вул. Приміська, 1	Вибухопожежна
3.	АЗС ТОВ «Капابلанка»	м. Славута вул. Приміська, 2-г	Вибухопожежна
4.	АЗС з АГЗП «Арсеній» ПП Яцкова І.П.	м. Славута вул. Зв'язи 6	Вибухопожежна
5.	Славутське відділення АТ «Оператор газорозподільної системи «Хмельницькгаз»	м. Славута вул. Здоров'я, 34а	Вибухопожежна
6.	АЗС ТОВ «ГАЗ-ЛАЙН 2»	м. Славута вул. Приміська 2Е	Вибухопожежна
7.	ПрАТ «Славутський пивоварний завод»	Хмельницька обл.м. Славута вул. Миру, 36	Вибухопожежна
8.	ПрАТ «ГЕБЕРІТКЕРАМІК ПРОДАКШН»	м. Славута вул. Козацька, 136	Вибухопожежна
9.	ТОВ «Славутський покрівельний завод»	м. Славута вул. Кн. Сангушко, 95	Вибухопожежна
10.	Склад № 2 ТОВ «Лотівка Еліт» (ХПП)	м. Славута вул. Привокзальна, 86	Вибухопожежна
11.	ТОВ «Ювента»	м. Славута пров. Привокзальна, 2а	Вибухопожежна

12.	Склад ПММ ТОВ «Реймакс»	м. Славута пров.Привокзальна	Вибухопожежна
13.	Славутська дільниця ТОВ «Акріс Агро»	м. Славута Ганнопільське шосе,1	Вибухопожежна
14.	Транспортабельнагазова котельня «VITIMODUL-300» Славутський район електричних мереж Шепетівського РЕМ АТ “Хмельницькобленерго”	м. Славута вул. Я. Мудрого, 15	Вибухопожежна
15	Котельня МЛК КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Я. Мудрого, 27	Вибухопожежна
16	Котельня КП	м. Славута	Вибухопожежна
17	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Козацька, 41	Вибухопожежна
18	Котельня «Сонячна»КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Здоров'я, 11	Вибухопожежна
19	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Я. Мудрого, 49	Вибухопожежна
20	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Я. Мудрого, 32	Вибухопожежна
21	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Кн. Сангушків, 103а	Вибухопожежна
22	Котельня КП «Славутське ЖКО»	м. Славута вул. Садова, 4	Вибухопожежна
23	ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод»	м. Славута вул. Приміська, 4	Вибухопожежна
24	ТОВ «Аква-Родос»	м. Славута вул. Козацька, 122а	Вибухопожежна
25	ТОВ «Технобазальт-інвест»	м. Славута вул. Кн. Сангушків, 95	Вибухопожежна
26	ПрАТ «Славутський хлібозавод»	м. Славута вул. Церковна, 29	Вибухопожежна

В території Славутської міської територіальної громади наявні об'єкти природно-заповідного фонду, а саме:

- в центральній частині міста розташований парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Славутський» площею 6,5 га, оголошений розпорядженням Хмельницької обласної ради депутатів трудящих від 30.01.1969 №72/р (охоронна зона навколо об'єкта – 25 м);

- в межах кв.58 вид.11-12; 18;19;21;22, кв.68 вид.17 Варварівського лісництва ДП «Славутське лісове господарство» розташований геологічний заказник місцевого значення «Голицький» загальною площею 6,6 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради від 28.10.1994 №7 (охоронна зона навколо об'єкта-25м.);

- в межах кв. 39 вид.2 лісництва «Теребіжі» ДП «Славутське лісове господарство» розташований лісовий заказник місцевого значення «Дубовий гай» загальною площею 19,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 17.12.1993 №3 (охоронна зона навколо об'єкта -25 м);

- в межах кв.34 вид.16 лісництва «Теребіжі» ДП «Славутське лісове господарство» розташована ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Славутська діброва» загальною площею 2,89 га, оголошена рішенням Хмельницької обласної ради від 30.03.2004 №22-11/2004 (охоронна зона навколо об'єкта -15м);

- в межах кв.33 вид.7 лісництва «Теребіжі» ДП «Славутське лісове господарство» розташований лісовий заказник місцевого значення «Сосновий бір» загальною площею 21,0 га, оголошений рішенням Хмельницької обласної ради народних депутатів від 17.12.1993 №3 (охоронна зона навколо об'єкта -25м);

- в межах кв.64 вид 8,13,21,27,31,34 ДП «Славутське лісове господарство» розташований ботанічний заказник загальнодержавного значення «Теребіжі» загальною площею 32,1 га., оголошений Указом Президента України від 12.09.2005 №1238/2005 (охоронна зона навколо об'єкта – 30м).

Славутська міська територіальна громада розташована на загальній території національного природного парку “Мале Полісся” загальною площею 8762,7га, оголошеного Указом президента від 02.08.2013 №420/2013. Крім того, громада знаходиться на території об'єкту Смарагдової мережі України - Ізяславсько-Славутський (код UA0000123), який охороняється відповідно до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція).

Розміщення будь-яких об'єктів інфраструктури на вказаній території будуть проводитись тільки у разі, якщо не пошкодять існуючого ландшафту, так як повинні бути витримані всі вимоги нормативних документів, пов'язаних з плануванням та забудовою населених пунктів. Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин на території впливу Програми відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території не прогнозується.

Здоров'я населення. Фізичні фактори навколишнього середовища, що впливають на здоров'я людини, а саме рівні світлового, теплового, іонізуючого випромінювання та вібрації не будуть перевищувати норми допустимого впливу при здійсненні заходів, запропонованих Програмою.

Потенційними факторами негативного впливу на здоров'я населення може бути певне збільшення забруднення атмосферного повітря викидами та шумового навантаження під час проведення будівельних робіт. Отже, ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, є вкрай малі, а це свідчать про прийнятність планової діяльності на здоров'я людини.

Охорона навколишнього природного середовища. З метою забезпечення сталого розвитку та збереження екологічної рівноваги, в рамках реалізації Проєкту пропонується включити наступні заходи, спрямовані на охорону навколишнього природного середовища:

Відтворення лісів і збільшення лісистості території:

Створення нових лісових масивів: Забезпечення відтворення лісів на деградованих та малопродуктивних землях, а також на територіях, що підлягають рекультивації. Планується висаджування нових лісових насаджень, зокрема на землях, де лісова покрита була порушена внаслідок землевпорядних чи інших господарських робіт.

Реконструкція існуючих позахисних лісових смуг: Відновлення та розширення позахисних лісових смуг для захисту від ерозії ґрунтів, поліпшення мікроклімату, захисту від пилових бур та збільшення біологічної різноманітності.

Збільшення лісистості територій: Підвищення лісистості на територіях, де лісові насадження або їх площі недостатні для забезпечення екологічної стабільності та стабільної водообміну.

Відновлення антропогенно змінених екосистем:

Відновлення деградованих екосистем: Проведення заходів з відновлення природних екосистем на землях, що зазнали антропогенного впливу (сільське господарство, індустріальна діяльність тощо), для збереження біорізноманіття та екологічної функції цих територій.

Консервація деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель: Заходи, спрямовані на довгострокову охорону земель, що піддаються високому рівню забруднення або деградації, включаючи здійснення рекультиваційних робіт та утримання земель в природному стані, щоб запобігти подальшому погіршенню стану екосистем.

Розширення природно-заповідного фонду та формування екомережі:

Створення нових територій природно-заповідного фонду: Підвищення ефективності природоохоронних заходів шляхом розширення національних парків, заповідників, заказників та інших об'єктів природно-заповідного фонду. Це сприятиме збереженню рідкісних видів флори і фауни, а також забезпечить збереження екосистем.

Формування екомережі: Створення ефективної екомережі, яка поєднуватиме природно-заповідні території, природні коридори та інші охоронні об'єкти. Це дозволить забезпечити біологічну стійкість і запобігти фрагментації екосистем.

Індикатори ефективності реалізації заходів:

Для визначення результативності запропонованих заходів важливо враховувати наступні індикатори, які забезпечать об'єктивну оцінку екологічного стану та ефективності реалізації завдань:

- **Площа лісів та лісистість території:** Після реалізації заходів з відтворення лісів та реконструкції лісових смуг має бути оцінена площа новостворених лісових масивів та зміни в лісистості території. Збільшення площі лісів покращить кліматичні умови, зменшить рівень ерозії ґрунтів та сприятиме підвищенню біорізноманіття.
- **Площа відновлених земель та екосистем:** Оцінка площі земель, на яких були проведені роботи з відновлення екосистем. Це дозволить відслідковувати ефективність відновлення деградованих земель та моніторити стан природних ресурсів.
- **Площа рекультивованих та консерваційних земель:** Оцінка кількості земель, на яких здійснюється процес рекультивації або консервації. Рекультивація техногенно забруднених територій та відновлення природних екосистем на цих землях сприятиме поліпшенню екологічного стану та відновленню родючості ґрунтів.
- **Кількість територій природно-заповідного фонду:** Визначення кількості нових територій, включених до природно-заповідного фонду, дозволить оцінити ефективність створення заповідних об'єктів для збереження природних територій та біорізноманіття.
- **Площа земель національної екологічної мережі:** Підрахунок площі нових територій, що увійшли до складу національної екологічної мережі. Це допоможе оцінити ефективність формування екологічних коридорів та забезпечення сталого розвитку територій.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ

РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

На міжнародному рівні Україна взяла на себе низку зобов'язань щодо охорони довкілля та здоров'я людини через підписання і ратифікацію ряду важливих документів:

- **Конвенція Еспо та Протокол про стратегічну екологічну оцінку:** Вимагають врахування екологічних аспектів при підготовці планів та програм, що можуть мати транскордонний вплив на навколишнє середовище.
- **Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу на навколишнє середовище:** Вимагає оцінки впливу окремих планів і програм на довкілля до їх прийняття, що повинно бути реалізовано в рамках українського законодавства через СЕО (стратегічну екологічну оцінку).
- **Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року (ООН):** Містить конкретні цілі, спрямовані на забезпечення стійкого розвитку, зокрема в частині охорони навколишнього середовища та здоров'я людей.
- **Паризька угода (2015):** Україна має виконувати зобов'язання щодо зменшення викидів парникових газів і адаптації до змін клімату.
- **Конвенція про охорону біорізноманіття та інші екологічні угоди:** Визначають зобов'язання щодо охорони біорізноманіття, охорони дикої флори і фауни та інших природних ресурсів, які можуть бути враховані під час проектування документів державного планування.

В Україні стратегічні зобов'язання в сфері охорони довкілля закріплені в ряді національних документів:

- **Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" (№ 2354-VIII):** Встановлює обов'язок проводити СЕО для планів та програм, які можуть мати значний вплив на навколишнє середовище.
- **Закон України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року":** Визначає цілі екологічної політики, включаючи збереження біорізноманіття, зменшення забруднення повітря, води та ґрунтів.
- **Указ Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року":** Встановлює обов'язковість виконання цілей сталого розвитку, що охоплюють охорону навколишнього середовища та забезпечення здоров'я населення.
- **Законодавчі акти, пов'язані із охороною водних ресурсів, земель, атмосферного повітря та управлінням відходами:** Забезпечують правову основу для впровадження екологічних стандартів і регулювання впливу на довкілля.

На рівні Славутської міської територіальної громади зобов'язання у сфері охорони довкілля та здоров'я населення мають важливе значення для виконання національних і міжнародних цілей. Зокрема, враховані такі місцеві ініціативи та програми:

- **Програма охорони навколишнього природного середовища Славутської міської об'єднаної територіальної громади на 2021–2025 роки:** Визначає конкретні заходи щодо покращення стану довкілля в межах громади, зокрема в частині управління відходами, збереження водних ресурсів і біорізноманіття.
- **Місцеві нормативно-правові акти, що забезпечують охорону здоров'я населення та довкілля:** Включають локальні закони, правила і розпорядження, які регулюють діяльність підприємств, будівництво і використання природних ресурсів.

Під час підготовки документа державного планування важливо дотримуватися низки

принципів, які гарантують виконання міжнародних, національних та місцевих зобов'язань:

1. **Оцінка впливу на довкілля:** Врахування екологічних аспектів через процедуру стратегічної екологічної оцінки (СЕО), що включає аналіз можливих наслідків для довкілля та здоров'я населення від реалізації планів і програм.
2. **Виконання екологічних стандартів і норм:** Забезпечення дотримання екологічних стандартів та лімітів на використання природних ресурсів, що знижують негативний вплив на здоров'я населення і навколишнє середовище.
3. **Інтеграція екологічних аспектів у розвиток інфраструктури та економіки:** Включення принципів сталого розвитку та збереження довкілля в усі аспекти проектування, планування та забудови території.
4. **Адаптація до змін клімату:** Врахування вимог національної стратегії з адаптації до змін клімату, що включає заходи для зменшення впливу зміни клімату на регіон.
5. **Збереження біорізноманіття та природних територій:** Визначення заходів щодо охорони рідкісних і зникаючих видів флори і фауни, в тому числі шляхом створення природно-заповідних територій.
6. **Моніторинг і контроль:** Забезпечення процедур моніторингу впливу планованих заходів на довкілля та здоров'я населення, включаючи оцінку ризиків і необхідність коригування проектних рішень.

Аналіз документів державного планування на місцевому рівні показує, що програма розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік відповідає цілям екологічної політики на національному та міжнародному рівнях. Вона включає заходи, які сприяють виконанню зобов'язань щодо охорони довкілля та здоров'я населення. Однак важливо, щоб усі проектні рішення були реалізовані із дотриманням всіх екологічних стандартів, а також проводилася постійна оцінка їхнього впливу на навколишнє середовище та здоров'я людей.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально- економічні умови.

На території Славутської міської ТГ при дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжується негативними

екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин, не очікується.

Зміна клімату і мікроклімату в результаті реалізації Програми не очікується, оскільки відсутні причини, які призводять до їх зміни. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні.

Синергічні наслідки - сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента, - відсутні.

Серед ключових наслідків реалізації документа державного планування, а також з огляду на короткий період реалізації Програми (2025 рік), доцільно виділити:

- атмосферне повітря: не передбачається погіршення стану атмосферного повітря.
Модернізація газового обладнання, реконструкція обладнання котелень призведе до скорочення викидів в атмосферне повітря;
- водний басейн: реконструкція споруд та мереж інженерної інфраструктури з заміною обладнання (злизова каналізація, централізоване водопостачання та водовідведення), гідротехнічних споруд дозволять знизити рівень забруднення поверхневих та ґрунтових вод;
- ґрунти: будівництво сміттесортувального комплексу і реконструкція полігону ТПВ в цілому матиме позитивний вплив;
- біорізноманіття: контроль за фітосанітарним станом сільськогосподарських угідь, які перебувають в оренді у ТОВ "Мрія Фармінг Полісся" у селах Варварівка та Голики; попередження розповсюдження карантинного бур'яну, зменшення чисельності безпритульних тварин; збільшення площі озеленення населених пунктів матиме позитивний вплив на збереження біорізноманіття;
- відходи: продовження роботи із впровадження роздільного збору відходів з придбанням контейнерів для роздільного збору побутових відходів і розширення мережі контейнерних майданчиків із роздільним збором відходів дозволить зменшити навантаження на існуюче звалище ТПВ матиме позитивний ефект для реалізації схеми санітарного очищення населених пунктів Славутської міської ТГ.
- здоров'я населення: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території Славутської міської ТГ; реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, збільшення додаткових зелених насаджень позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громади. Програма не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення;
- збереження та охорона культурної спадщини: збереження і утримання пам'ятників, елементів благоустрою, малих архітектурних форм і т.д. матиме позитивний вплив.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних завдань має призвести до покращення екологічної ситуації на території Славутської міської територіальної громади.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки як зазначалося вище буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація Проєкту може мати як позитивні, так і негативні наслідки для територій Смарагдової мережі. Оцінка ймовірних наслідків дозволить вчасно виявити потенційні загрози для природних екосистем та вжити необхідних заходів для їх мінімізації.

Ймовірні наслідки від реалізації Проєкту для території Смарагдової мережі

Позитивні наслідки:

1. Поліпшення екологічного стану територій:

- Впровадження природоохоронних заходів у рамках Проєкту може сприяти відновленню деградованих або малопродуктивних земель на територіях Смарагдової мережі. Це включає створення нових лісових масивів, рекультивацію забруднених земель, що позитивно позначиться на загальному екологічному стані територій.
- Збільшення площі природоохоронних територій, створення нових природоохоронних об'єктів (наприклад, заповідників або національних парків) сприятиме збереженню рідкісних видів флори та фауни, а також забезпечить стабільність екосистем.

2. Розширення екологічних коридорів:

- Розширення екологічних коридорів і відновлення природних шляхів міграції тварин сприятиме збереженню біорізноманіття. Це дасть можливість тваринам переміщатися між різними частинами Смарагдової мережі, що підвищить генетичну різноманітність видів та покращить їх стійкість до змін навколишнього середовища.

3. Посилення національної екологічної мережі:

- Залучення територій до Смарагдової мережі допоможе зміцнити екологічні зв'язки між заповідними зонами на національному рівні, що сприятиме підтримці сталого розвитку природних ресурсів і збереженню природних ландшафтів.

4. Розвиток наукових і освітніх ініціатив:

- Реалізація проєкту може сприяти розвитку наукових досліджень та просвітницьких заходів щодо охорони природи, підвищення обізнаності серед громадськості про важливість збереження екологічного балансу та охорони територій Смарагдової мережі.

Негативні наслідки:

1. Фрагментація природних середовищ:

- Однак, реалізація деяких інфраструктурних проєктів може призвести до фрагментації природних територій, що входять до Смарагдової мережі. Будівництво доріг, водосховищ або інших об'єктів може порушити природні коридори, що ускладнить переміщення тварин і вплине на їх адаптацію та виживання.

2. Збільшення антропогенного навантаження:

- Рекреаційне навантаження, збільшення кількості туристів або інших антропогенних факторів, таких як забруднення повітря, води або ґрунтів, може негативно вплинути на екосистеми Смарагдової мережі. Це може призвести до деградації природних ресурсів, зниження якості середовища для рідкісних видів і погіршення загального стану охоронюваних територій.

3. Забруднення та техногенний вплив:

- Інтенсивні роботи, що пов'язані з будівництвом або видобутком ресурсів, можуть призвести до забруднення ґрунтів, водних ресурсів, повітря. Це негативно вплине на флору і фауну, а також може створити довгострокові наслідки для екологічного балансу територій Смарагдової мережі.

4. Зміни в гідрологічному режимі:

- Певні проектні заходи, зокрема будівництво водних об'єктів, можуть змінити гідрологічний режим територій, що потрапляють під вплив Смарагдової мережі. Зміни в руслах річок, затоплення земель або зміна рівня води можуть спричинити негативні наслідки для водно-болотних угідь та біорізноманіття.

5. Порухення місць розмноження видів:

- Впровадження інфраструктурних проектів або зміни в ландшафтних характеристиках можуть призвести до порушення місць розмноження рідкісних і зникаючих видів, що призведе до скорочення їх чисельності та загрози зникнення.

Мітки для зниження негативних наслідків:

1. Застосування екологічно сталих технологій:

- Використання екоінженерних підходів у будівництві, таких як екологічні мости для тварин або забезпечення сталого водного балансу, допоможе мінімізувати негативний вплив на екосистеми.

2. Проведення моніторингу екологічного стану:

- Постійний моніторинг стану територій Смарагдової мережі дозволить своєчасно виявляти зміни у біорізноманітті, стані водних і ґрунтових ресурсів і оперативно реагувати на негативні впливи.

3. Збереження природних коридорів:

- Важливим є планування заходів для підтримки і збереження природних коридорів, що сприятиме безперешкодному переміщенню видів і забезпечить стійкість популяцій.

4. Розробка екологічних стандартів для туризму:

- Розробка і впровадження екологічних стандартів для туризму на територіях Смарагдової мережі дозволить зменшити антропогенний вплив, забезпечити належну охорону природних територій і зберегти їхню цінність для майбутніх поколінь.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Реалізація проекту Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Славутської міської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, виконання яких є

невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту Програми, можна виділити:

- подальший розвиток вулично-дорожньої мережі - ремонт існуючих вулиць, доріг та тротуарів;
- ландшафтний благоустрій з формуванням зелених насаджень загального призначення, формування локальних місць рекреаційного використання з їх благоустроєм та ландшафтною організацією;
- розвиток систем водопостачання з метою забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам, а саме капітальний ремонт водопровідної мережі;
- здійснення заходів енергозбереження шляхом модернізації обладнання котелень, технічного переоснащення насосних станцій, теплових мереж, використання сонячної енергії;
- розвиток системи водовідведення – будівництво каналізаційних мереж; ремонт каналізаційних мереж;
- розвиток інфраструктури управління відходами - система роздільного збору ТПВ, поводження з безпритульними тваринами; придбання контейнерів для збору побутових відходів; будівництво сміттесортувальної станції;
- зниження вібраційного та шумового навантаження при будівництві і експлуатації об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації - під час будівництва/реконструкції об'єктів комунальної власності застосовуватимуться звукоізолюючі матеріали та протиамортизаційні пристрої. Для зменшення негативного впливу передбачається проведення будівельних робіт у робочий час;
- забезпечення нормативного стану земельних ресурсів та ґрунтів під час будівництва та рекультивації - дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України, при проектуванні, розміщенні та будівництві об'єктів; обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва; максимальне збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом; складування верхнього шару ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним його використання при рекультивації, вертикальному плануванні будівельного майданчику; всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведених ділянках з твердим покриттям; заправка будівельної техніки лише закритим способом;
- автозаправниками; недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, поліпшення загального екологічного та естетичного стану території Славутської міської територіальної громади. Програма передбачає реалізацію завдань, що сприятимуть зменшенню викидів забруднених речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря.

Проведення заходів, спрямованих на поширення екологічних знань, підвищення рівня екологічної культури населення, ознайомлення з місцевими Правилами благоустрою у т. ч. за рахунок інформаційно-роз'яснювальної роботи відділом муніципальної інспекції забезпечить сприятливі умови для реалізації Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік.

Разом з тим враховуючи важливість територій Смарагдової мережі для збереження

біорізноманіття та сталого розвитку природних екосистем, Проєкт передбачає впровадження низки природоохоронних заходів, спрямованих на мінімізацію або запобігання можливому негативному впливу на ці території. Заплановані заходи мають на меті збереження природних середовищ, біорізноманіття, а також забезпечення сталості екологічних процесів на територіях, що входять до Смарагдової мережі.

1. Оцінка екологічних ризиків та стратегічне планування

- Проведення **екологічних оцінок** на ранніх етапах реалізації Проєкту, що включають оцінку впливу на території Смарагдової мережі, виявлення потенційних ризиків і впливів. Це дозволить коригувати проєктні рішення для зниження негативних ефектів.
- Розробка **стратегічних планів екологічної охорони** територій Смарагдової мережі, що включають визначення найбільш важливих для збереження екосистемних послуг, рідкісних видів та природних процесів. Ці плани дозволять інтегрувати природоохоронні заходи у загальну стратегію розвитку Проєкту.

2. Збереження та відновлення природних коридорів

- Важливим заходом є **підтримка і відновлення екологічних коридорів** між різними частинами Смарагдової мережі. Це дозволить зберегти рухливість видів і їх міграційні шляхи, що є критично важливим для збереження генетичного різноманіття.
- Забезпечення **підключення нових природоохоронних територій** до існуючих екологічних коридорів для створення більш ефективної екологічної мережі, що зменшить ізоляцію популяцій і покращить їх здатність адаптуватися до змін навколишнього середовища.

3. Екологічні бар'єри і природоохоронні інфраструктурні рішення

- Створення **екологічних бар'єрів** для запобігання забрудненню та перешкоджання міграції тварин через будівельні об'єкти (дороги, дамби). Такі бар'єри включають спеціальні мости для тварин, підземні переходи, а також екологічно стійкі водоочисні системи для збереження природних умов водних об'єктів.
- **Використання екоінженерних рішень** під час будівництва об'єктів інфраструктури, таких як мінімізація зміни природних русел водних шляхів, застосування методів збереження ґрунтових покривів та водного балансу.

4. Зменшення антропогенного навантаження

- Введення **обмежень на антропогенне навантаження** в зонах з високою природоохоронною цінністю на територіях Смарагдової мережі. Це включає обмеження на будівництво, вирубку лісів, а також контроль за обсягами туристичних потоків та сільськогосподарської діяльності.
- Розробка та впровадження **стандартів сталого туризму** для мінімізації впливу рекреаційної діяльності на природні середовища. Це включає організацію екологічно чистих маршрутів, розвиток еко-туризму та надання інструкцій з безпечного використання природних ресурсів.

5. Забезпечення моніторингу та контролю

- **Моніторинг екологічного стану** територій Смарагдової мережі на всіх етапах реалізації Проєкту. Це включає регулярні перевірки стану біорізноманіття, якості води та ґрунтів, а також вивчення впливу на місця розмноження видів, що охороняються.
- Встановлення **системи раннього попередження** для виявлення негативних змін у

стані екосистем та своєчасного впровадження коригувальних заходів.

6. Взаємодія з місцевими громадами та залучення експертів

- **Залучення місцевих громад** до процесу планування та реалізації Проєкту, зокрема до обговорення можливих екологічних впливів та запровадження природоохоронних заходів. Місцеві громади можуть стати активними партнерами у збереженні природних ресурсів та екосистем.
- **Взаємодія з екологічними та природоохоронними експертами**, що дозволить розробити найбільш ефективні стратегії для збереження територій Смарагдової мережі і забезпечить високий рівень наукової підтримки для реалізації Проєкту.

7. Заборона або мінімізація діяльності, що може спричинити шкоду

- Усі види діяльності, що можуть призвести до значних екологічних змін або деградації територій Смарагдової мережі (наприклад, вирубка лісів, видобуток корисних копалин, або будівництво в межах охоронюваних територій), повинні бути обмежені або цілком заборонені в найбільш важливих для збереження біорізноманіття зонах.

8. Використання сталих ресурсів і енергетичних технологій

- У рамках Проєкту також буде передбачено використання **сталих ресурсів і енергоефективних технологій** для зменшення викидів парникових газів та впливу на екологічні умови територій Смарагдової мережі. Це включає використання відновлювальних джерел енергії та екологічно чистих матеріалів у будівництві.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

У процесі стратегічної екологічної оцінки (СЕО) Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік було розглянуто кілька альтернатив, які базуються на різних підходах до розвитку громади та екологічних пріоритетах. Основними з них є два сценарії:

- **Оптимістичний сценарій** передбачає успішну реалізацію Програми з дотриманням принципів сталого розвитку, з акцентом на залучення інвестицій, розвиток виробничого потенціалу та підвищення стандартів життя. Цей варіант враховує природоохоронні заходи, зниження негативного впливу на довкілля та покращення інфраструктури.
- **Гіпотетичний "нульовий" сценарій** передбачає відсутність реалізації Програми, що має на меті збереження поточного стану, без змін у соціально-економічному розвитку. Такий варіант може привести до погіршення екологічної ситуації, збереження застарілої інфраструктури і неефективного використання ресурсів.

Під час оцінки альтернативних варіантів було враховано:

- **Екологічні ризики** та потенційні наслідки для навколишнього середовища.

Оптимістичний сценарій є більш сприятливим для охорони довкілля завдяки впровадженню природоохоронних заходів і розвитку інфраструктури, орієнтованої на екологічну безпеку.

- **Економічні та соціальні аспекти.** Оптимістичний сценарій також підтримує розвиток місцевої економіки, створення нових робочих місць, що сприяє покращенню рівня життя та соціальних стандартів населення. Гіпотетичний сценарій може призвести до застою економіки та зниження якості життя.
- **Правові та нормативні вимоги.** Вибір оптимістичного сценарію обґрунтовано дотриманням чинного законодавства України в сфері охорони навколишнього середовища, зокрема відповідністю вимогам законів щодо екологічної безпеки та сталого розвитку. Всі заплановані заходи відповідають нормам і стандартам, передбаченим національними та міжнародними зобов'язаннями.

СЕО було здійснено через наступні етапи:

- **Аналіз планових завдань** з точки зору їх відповідності екологічним цілям на місцевому рівні. Це дозволило виявити потенційні ризики та визначити необхідність коригування проектних рішень для забезпечення збереження довкілля.
- **Оцінка альтернатив** передбачала порівняння екологічних, економічних і соціальних наслідків кожного з варіантів. Прийняття оптимістичного сценарію дозволяє досягти сталого розвитку громади при одночасному збереженні природних ресурсів.
- **Прогнозування екологічних наслідків:** оцінка впливу планованої діяльності на довкілля включала вивчення можливих змін в атмосферному повітрі, водних ресурсах та екосистемах громади. Це дозволило чітко визначити необхідність впровадження природоохоронних заходів.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки виникли певні ускладнення, серед яких можна відзначити:

- **Нестача технічних засобів** для проведення глибокого аналізу всіх можливих сценаріїв розвитку та їхніх екологічних наслідків, зокрема на рівні місцевих екосистем.
- **Обмежена інформація** щодо деяких техногенних впливів, які можуть виникнути в разі змін у виробничих потужностях чи розвитку нових підприємств на території громади.
- **Технічна складність** в оцінці довгострокових наслідків змін клімату та адаптації інфраструктури до цих змін, зокрема в контексті екологічної безпеки на місцевому рівні.

Результати оцінки вказують на те, що реалізація оптимістичного сценарію є найбільш доцільною з екологічної та економічної точок зору. Програма відповідає цілям сталого розвитку громади та забезпечує баланс між розвитком соціальної та виробничої інфраструктури та охороною навколишнього середовища. Тому вибір цього варіанту є виправданим, і його реалізація буде сприяти не тільки збереженню екологічної безпеки, але й підвищенню якості життя населення.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Згідно розділу 5 статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному вебсайті у мережі Інтернет та у разі виявлення непередбачених звітом про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає можливість отримати інформацію про реалізацію Програми;
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами виконавчої влади;
- перевірки того, що Програма виконується відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам, передбаченим в сфері охорони довкілля для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно- гігієнічних умов життєдіяльності населення:

- стан виконання Програми заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогностичних значень;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- обсяги коштів міжнародної технічної допомоги, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ спрямованих у заходи з енергоефективності, залучені громадою.

У сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало- та безвідходних технологій на промислових підприємствах, модернізація існуючих об'єктів тепло- енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії, тощо);
- зменшення / збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за відведенням та очищенням поверхневих стічних вод з території Славутської міської територіальної громади, встановленням меж прибережних захисних смуг та додержанням на їх території режимів господарської діяльності, благоустроєм водних рекреаційних зон, а також за виконанням технологічних та технічних заходів на промислових об'єктах (впровадження зворотних систем водопостачання, безстічних виробництв із замкнутими циклами водопостачання та

ін.). Ефективність роботи систем водопостачання та каналізування (в тому числі злизова каналізація) визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води та води водних об'єктів у пунктах водокористування населення (пляжі) за хімічними та бактеріологічними показниками.

Екологічні індикатори для моніторингу виконання документа державного планування «Програма соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік» наведені в таблиці.

Екологічні індикатори моніторингу виконання ДДП

Індикатор	Характеристика	Джерело даних
1	2	3
Атмосферне повітря		
Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферному повітрі	Оксид вуглецю, діоксид азоту, діоксид сірки оксид вуглецю та ін., 1,04 т	Дані Департаменту природних ресурсів та екології ХОВА, Головного управління статистики у Хмельницькій області
Водні ресурси		
Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водопостачання	% від загальної кількості;	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водовідведення	% від загальної кількості;	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Використання свіжої води по Славутській міській територіальній громаді	1,1 млн. м ³	
Загальне водовідведення по Славутській міській територіальній громаді	0,8 млн. м ³	
Обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору та промислових підприємств	м ³ /рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання	км/рік; споруд/рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Розвиток мереж та споруд системи дощової/зливової каналізації	км/рік; споруд/рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку

Озеленення		
Площа зелених насаджень	га (м ² на особу) ,	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Частка новостворених зелених насаджень загального користування	% від загальної площі населеного пункту	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Площа територій ПЗФ	% до території громади	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Додержання санітарно-гігієнічних вимог та режиму використання прибережних ділянок річок Горинь та Богушівка у місцях масового відпочинку населення	Відсутність засмічення та пошкодження деревної рослинності	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Тверді побутові відходи (ТПВ)		
Обсяги ТПВ, захоронених КП «Славута-Сервіс»	куб.м /в рік	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Обсяги відходів, що роздільно збирались, як вторинна сировина (папір, скло, пластик тощо),	куб.м, % від загального обсягу утворених відходів	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Кількість домогосподарств, що уклали договір на вивезення відходів	% від загальної кількості	Дані управління житлово-комунального господарства, енергозбереження, благоустрою та громадського порядку
Здоров'я населення		
Кількість захворюваності населення громади	Осіб, за видами хвороб	КП «Славутська міська лікарня ім Ф.М. Михайлова», КП Славутський центр ПМСД

Заходи з моніторингу наслідків виконання «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік» здійснюються відповідно до вимог ч.1 ст. 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, в тому числі для здоров'я населення затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 №1272 та включають збір та аналіз даних по визначених Екологічних індикаторах

моніторингу, які разом з інформацією про підсумки виконання Програми повинні бути оприлюднені на офіційному веб сайті Славутської міської ради та її виконавчого комітету.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Враховуючи географічне місце розташування Славутської міської територіальної громади на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Програма розроблена з метою координації зусиль щодо розвитку території у 2025 році, в умовах продовження дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного з 24 лютого 2022 року через військову агресію російської федерації, що в свою чергу вимагатиме налагодження конструктивної співпраці з усіма органами влади, підприємствами, установами та організаціями громади усіх форм власності.

Передбачається, що основна робота виконавчих органів Славутської міської ради, депутатів міської ради, враховуючи виклики сьогодення, буде і надалі спрямовуватися на максимальну мобілізацію ресурсів з метою забезпечення безпеки для жителів громади і внутрішньо переміщених осіб; продовження робіт з відновлення пошкодженої соціальної інфраструктури; підвищення рівня соціального захисту населення, надання якісних освітніх, медичних, житлово-комунальних послуг; стабільної роботи економіки в умовах воєнного (післявоєнного) періоду, стимулювання залучення інвестицій. Серед пріоритетів програми це заходи з енергоефективності, які необхідно реалізовувати в усіх без виключення галузях життєдіяльності громади; участь у проектах та грантах; наявних Програмах, як місцевих так і державних тощо.

Стан навколишнього природного середовища території Славутської міської територіальної громади характеризується як задовільний. Однак, велика зношеність інфраструктури спричинена вичерпанням термінів експлуатації та неналежним функціонуванням об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства, низький рівень енергоефективності, ресурсозатратність комунальних підприємств, відсутність належного поводження з побутовими відходами, зокрема їх переробки та захоронення, в комплексі створюють екологічні проблеми.

При цьому помірні техногенні навантаження отримує атмосферне повітря, ґрунтове середовище та водний басейн річок Горинь та Богушівка.

Джерелами забруднення ґрунтів території громади є підприємства та побутові відходи. У випадку несвоєчасного збирання та знешкодження сміття можливе локальне бактеріологічне та механічне забруднення ґрунтів.

Головними забруднювачами поверхневих вод є забруднений поверхневий стік, що формується на території приватного сектору і промислово-комунальних об'єктів в межах водозбірних площ водойм, а також скид стічних вод міських каналізаційних очисних споруд і підприємств.

Аналіз екологічного стану Славутської міської територіальної громади свідчить про середній стан забруднення атмосферного повітря. Найбільший внесок у забруднення мають такі речовини, як пил, діоксид сірки, діоксид азоту, сажа, оксид вуглецю.

Водні ресурси представлені поверхневими та підземними водами. Поверхневі включають річки Богушівка та Горинь.

Питне водопостачання Славутської міської територіальної громади включає як централізоване, так і децентралізоване. Джерелом водопостачання міста Славута є артезіанська вода, яка добувається з свердловин двох водозаборів підземних вод: «Південний» та «Центральний», які налічують 14 свердловин, водопровідно-насосну станцію (ВНС-2) продуктивністю 12 тис. м. куб./добу. Система водовідведення складається із самопливних колекторів, 10 каналізаційно-насосних станцій (КНС) і ГКНС, напірних трубопроводів та каналізаційних очисних споруд (КОС). Кількість споживачів налічує 14 749 абонентів. Показник забезпеченості централізованим водопостачанням становить до 84 % від загального водоспоживання громади. Децентралізоване водопостачання забезпечують криниці та свердловини. На території громади спостерігається дефіцит зелених насаджень загального користування, також невеликим є показник земель природно-заповідного фонду, що значно поступається загальноукраїнському та інших міст.

Територія Славутської міської територіальної громади охоплена екологічною мережею національного та локального рівнів.

У громаді продовжується впровадження системи сортування відходів, завдяки цьому кількість відходів, що потрапляють на полігон – скорочується (за рахунок збору ПЕТ-пляшок). Проте для забезпечення безпечних умов у системі поводження з відходами, необхідно побудувати смітесортувальний комплекс із реконструкцією діючого полігону. Основні екологічні проблеми Славутської міської територіальної громади пов'язані з достатньо високим рівнем антропогенного навантаження, що обумовлює негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, в тому числі:

- забруднення атмосферного повітря автотранспортом та викидами промисловості та житлово-комунального сектору;
- забруднення водних об'єктів скидами недостатньо очищених та забруднених вод;
- недосконала система поводження з відходами на території громади;
- нестача зелених насаджень загального користування по місту Славута, їх не задовільний стан;
- малі площі територій з природоохоронним статусом,
- недостатньо ефективні природоохоронні заходи зі збереження біорізноманіття.

Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Враховуючи географічне місце розташування території Славутської міської територіальної громади на значній відстані від межі сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні. Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація заходів має призвести до покращення екологічної ситуації на території громади.

Виконання Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто не сприятиме зростанню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором місцевого розвитку.

Реалізація Програми потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Славутської міської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

У контексті стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Славутської міської територіальної громади на 2025 рік були розглянуті два головних сценарії розвитку:

- оптимістичний, якої демонструє позитивну динаміку, яка можлива за умови успішної реалізації Програми;
- гіпотетичний «нульовий», за яким не розробляється і не затверджується проект Програми, за яким більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію.

У разі якщо документ державного планування не буде затверджений, подальший стабільний розвиток Славутської міської територіальної громади, в тому числі благоустрій, є проблематичним. Реалізація гіпотетичного сценарію ілюструє значне загострення соціально-політичних, фінансово-економічних, комунальних проблем, перешкоджаючих набуттю високої якості життя, комфортних умов життя та добробуту населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.
2. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 29 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/FN045244>
3. Стратегія регіонального розвитку Хмельницької області на 2021- 2027 роки. Режим доступу: <https://km-oblrada.gov.ua/ctstrategiya-regionalnogo-rozvitku-khme>.
4. Стратегічний план розвитку міста Славута до 2028 року. Режим доступу: <https://drive.google.com/drive/folders/1HMWifRf-jMYcZE6VOkDUQwqxTJSBBrX6>
5. Програма Управління твердими побутовими відходами у місті Славута на 2023-2027 рр., затверджена рішенням Славутської міської ради від 21.10.2022р. № 15-21/2022.
6. Регіональна доповідь Стан навколишнього природного середовища Хмельницької області у 2023 році. Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=1625
7. Екологічний паспорт Хмельницької області у 2023 році. Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=7157
8. Програма державного моніторингу в галузі охорони навколишнього атмосферного середовища на 2022-2026 роки Хмельницької зони. Режим доступу: https://www.adm-km.gov.ua/doc/orders/2022/12/509n_011222_1.pdf.
9. Закон України «Про управління відходами» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>
10. Кодекс цивільного захисту України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>